

Regnskap 4. kvartal 2017

Innholdsfortegnelse

Hovedtall (Konsern)	3
Styrets beretning	5
Resultatregnskap	21
Balanse	23
Kontantstrømoppstilling	24
Endring i egenkapital	25
Noter	28
Resultater fra kvartalregnskapene	51
Nøkkeltall fra kvartalregnskapene	52
Egenkapitalbevis	53

Hovedtall (Konsern)

	Januar - Desember 2017		Januar - Desember 2016	
	mill. kr	% ¹⁾	mill. kr	% ¹⁾
Resultatsammendrag				
Netto renteinntekter	2.225	1,52	1.929	1,41
Netto provisjons- og andre inntekter	2.005	1,37	1.674	1,22
Netto avk. på finansielle investeringer	760	0,52	944	0,69
Sum inntekter	4.989	3,42	4.547	3,32
Sum driftskostnader	2.369	1,62	2.003	1,46
Resultat før tap	2.621	1,80	2.544	1,86
Tap på utlån, garantier m.v.	341	0,23	516	0,38
Resultat før skatt	2.279	1,56	2.029	1,48
Skattekostnad	450	0,31	352	0,26
Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	-1	0,00	4	0,00
Periodens resultat	1.828	1,25	1.681	1,23
Renter hybridkapital	33		34	
Periodens resultat eks. renter hybridkapital	1.795		1.647	
Nøkkel tall	31.12.17		31.12.16	
Lønnsomhet				
Egenkapitalavkastning ²⁾	11,5 %		11,3 %	
Kostnadsprosent ²⁾	47 %		44 %	
Balansetall				
Brutto utlån til kunder	112.071		102.325	
Brutto utlån inkl SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	148.784		137.535	
Innskudd fra kunder	76.476		67.168	
Innskuddsdekning ekskl. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	68 %		66 %	
Innskuddsdekning inkl. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt ²⁾	51 %		49 %	
Utlånsvekst (bto.) siste 12 mnd (inkl SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt) ²⁾	8,2 %		8,0 %	
Innskuddsvekst siste 12 mnd.	13,9 %		4,8 %	
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	145.948		137.060	
Forvaltningskapital	153.254		138.080	
Tap og mislighold i % av brutto utlån inkl SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt				
Tapsprosent utlån ²⁾	0,23 %		0,39 %	
Misligholdte eng. i % av brutto utlån ²⁾	0,19 %		0,16 %	
Andre tapsutsatte eng. i % av brutto utlån ²⁾	0,80 %		1,07 %	
Soliditet				
Kapitaldekningsprosent	19,0 %		19,4 %	
Kjernekapitaldekningsprosent	16,9 %		17,0 %	
Ren kjernekapitalprosent	14,9 %		14,9 %	
Kjernekapital	15.824		15.069	
Netto ansvarlig kapital	17.746		17.185	
Likviditetsdekning (LCR)	164 %		129 %	
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)	7,2 %		7,4 %	
Kontor og bemanning				
Antall bankkontor	48		48	
Antall årsverk	1.403		1.254	

¹⁾ Beregnet i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital²⁾ Definert som alternativt resultatmål, se vedlegg til kvartalsrapporten.

Egenkapitalbevis (EKB)	31.12.17	31.12.16	31.12.15	31.12.14	31.12.13
Egenkapitalbevisbrøk	64,0 %	64,0 %	64,0 %	64,6 %	64,6 %
Antall utstedte bevis (mill. kroner) ²⁾	129,38	129,64	129,43	129,83	129,83
Børskurs	82,25	64,75	50,50	58,50	55,00
Børsverdi (mill. kroner)	10.679	8.407	6.556	7.595	7.141
Bokført egenkapital per EKB (inkl. utbytte) ²⁾	78,81	73,35	67,39	62,04	55,69
Resultat per EKB, majoritetsandel ²⁾	8,71	7,93	6,96	8,82	6,92
Utbytte per EKB	4,40	3,00	2,25	2,25	1,75
Pris / Resultat per EKB ²⁾	9,44	8,17	7,26	6,63	7,95
Pris / Bokført egenkapital ²⁾	1,04	0,88	0,75	0,94	0,99

²⁾ Definert som alternativt resultatmål, se vedlegg til kvartalsrapporten.

Styrets beretning

Foreløpig årsregnskap 2017

(Konserntall. Tall i parentes gjelder tilsvarende periode i fjor hvis ikke annet er nevnt).

SpareBank 1 SMN har fra og med 4. kvartal 2017 reklassifisert to fondsobligasjoner fra gjeld til egenkapital. Fondsobligasjonene ble reklassifisert da de ikke tilfredsstiller definisjonen av finansiell forpliktelse i henhold til IAS 32. Obligasjonene er evigvarende og SpareBank 1 SMN har rett til å ikke betale renter til investorene. Rentene presenteres ikke som en rentekostnad i resultatet, men som en reduksjon i egenkapitalen. Endringen har medført reduserte rentekostnader i 2017 på totalt 44 millioner kroner før skatt, 33 millioner kroner etter skatt. Sammenligningstall for 2016 er omarbeidet. Se note 2 for ytterligere detaljer.

Hovedtrekk for 2017

- Gode resultater fra bankdrift, datterselskaper og produktselskaper
- Resultatet var 1.828 millioner kroner og 147 millioner bedre enn i 2016. Bedringen skyldes hovedsakelig økte driftsinntekter, reduserte tap på utlån og godt resultat i SpareBank 1 Gruppen
- Sterk soliditet
- Betydelig flere kunder og høy vekst innenfor alle produktområder

Overskudd på 1.828 millioner kroner

- Resultat før skatt 2.279 millioner kroner (2.029 millioner)
- Resultat 1.828 millioner kroner (1.681 millioner)
- Avkastning på egenkapital 11,5 prosent (11,3 prosent)
- Ren kjernekapitaldekning 14,9 prosent (14,9 prosent)
- Vekst i utlån 8,2 prosent (8,0 prosent) og innskudd 13,9 prosent (4,8 prosent)
- Andel privatmarkedslån 66 prosent (65 prosent)
- Tap på utlån og garantier 341 millioner kroner (516 millioner)
- Resultat per egenkapitalbevis 8,71 kroner (7,93). Bokført verdi per egenkapitalbevis 78,81 kroner (73,35), inklusive foreslått utbytte for 2017
- Foreslått utbytte 4,40 kroner per egenkapitalbevis og avsetning til gaver på 322 millioner

Fjerde kvartal 2017

- Resultat før skatt 678 millioner kroner (565 millioner)
- Resultat 553 millioner kroner (470 millioner)
- Avkastning på egenkapital 13,4 prosent (12,2 prosent)
- Tap på utlån og garantier 78 millioner kroner (99 millioner)
- Resultat per egenkapitalbevis 2,63 kroner (2,21 kroner)

Resultat 147 millioner kroner bedre enn i 2016

SpareBank 1 SMN oppnådde i 2017 et resultat før skatt på 2.279 millioner kroner (2.029 millioner). Overskuddet er 1.828 millioner kroner (1.681 millioner) og avkastning på egenkapitalen 11,5 prosent (11,3 prosent).

Samlede driftsinntekter i 2017 utgjorde 4.229 millioner kroner (3.603 millioner). Det er en økning på 626 millioner kroner fra året før.

Avkastning på finansielle eiendeler var 760 millioner kroner (944 millioner). Av dette var resultatandelen av eierinteresser og tilknyttede selskaper 437 millioner kroner (423 millioner).

Driftskostnadene ble 2.369 millioner kroner (2.003 millioner) i 2017. Kostnadsveksten er i stor grad i bankens datterselskaper og skyldes satsing på BN Bolig i EiendomsMegler 1 Midt-Norge, kapasitetsøkning i SpareBank 1 Markets og selskapsoppkjøp i SpareBank 1 Regnskapshuset SMN.

Konsernet tapte 341 millioner kroner (516 millioner) på utlån og garantier til kunder. Dette er i hovedsak innenfor oljerelatert virksomhet.

Det var god vekst både i utlån og innskudd i 2017. Utlånene økte med 8,2 prosent (8,0 prosent) og innskuddene med 13,9 prosent (4,8 prosent).

Ren kjernekapitaldekning var per 31. desember 2017 14,9 prosent (14,9 prosent). Målsatt ren kjernekapitaldekning er 15,0 prosent.

Kursen på bankens egenkapitalbevis (MING) var ved årsskiftet 82,25 kroner (64,75). Det ble i 2017 utbetalt et kontantutbytte på 3,00 kroner per egenkapitalbevis for 2016.

Resultatet per egenkapitalbevis var 8,71 kroner (7,93). Bokført verdi var 78,81 kroner (73,35) per egenkapitalbevis inklusive foreslått utbytte på 4,40 kroner. Foreslått utbytte representerer en utdelingsgrad på 50 prosent (37 prosent) av konsernresultatet.

Resultat før skatt i fjerde kvartal isolert ble 678 millioner kroner (565 millioner). Det gode kvartalsresultatet tilskrives i hovedsak høye driftsinntekter og meget godt kvartalsresultat i SpareBank 1 Gruppen.

Forslag til overskuddsdisponering

Det er morbankens regnskap som danner grunnlag for disponering av årsoverskuddet. Morbankens disponible resultat inkluderer mottatt utbytte fra datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet, og er korrigert for rentekostnader på hybridkapital etter skatt.

I konsernregnskapet foretas full konsolidering av datterselskaper, mens resultatandel fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet konsolideres etter egenkapitalmetoden. Utbytte inkluderes derfor ikke i konsernresultatet.

Forskjell konsern - morbank	2017	2016
Årsoverskudd konsern	1.828	1.681
Resultat i datterselskaper	-196	-280
Utbytte og konsernbidrag datterselskap	364	147
Resultatandel tilknyttede- og felleskontrollerte selskaper	-437	-423
Utbytte fra tilknyttede- og felleskontrollerte selskaper	410	591
Elimineringer konsern	-119	-27
Årsoverskudd morbank	1.850	1.689
Overskuddsdisponering	2017	2016
Årsoverskudd morbank	1.850	1.689
Overført fond for urealiserte gevinster	17	95
Renter hybridkapital ført mot egenkapital (e.skatt)	-33	-34
Årsoverskudd til disponering	1.800	1.750
Utbytte	572	389
Utjevningsfond	580	730
Grunnfondskapital	327	411
Gaver	322	220
Sum disponert	1.800	1.750

Årsoverskudd til disponering fremkommer etter endringer i fond for urealiserte gevinster på 17 millioner kroner.

Samlet beløp til disponering er med dette 1.800 millioner kroner.

Resultatet er fordelt mellom grunnfondet og eierkapitalen i henhold til deres relative andel av egenkapitalen, slik at utbytte og avsetning til utjevningsfond utgjør 64,0 prosent av det disponerte resultatet.

Resultat per egenkapitalbevis ble 8,71 kroner, av dette foreslår styret overfor bankens representantskap et kontantutbytte på 4,40 kroner, totalt 572 millioner. Dette gir en utdelingsgrad til egenkapitalbeviserne på 50 prosent av resultat per egenkapitalbevis. Videre foreslår styret at bankens representantskap avsetter 322 millioner kroner i gaver, også tilsvarende en utdelingsgrad på 50 prosent. Av dette beløpet foreslås overført 252 millioner kroner til Sparebankstiftelsen SMN og 70 millioner til gaver til allmennyttige formål. Utjevningsfondet og grunnfondet tilføres henholdsvis 580 millioner kroner og 327 millioner kroner.

Etter disponering av resultatet for 2017 er egenkapitalbevisbrøken fortsatt 64,0 prosent.

Økte netto renteinntekter

Netto renteinntekter økte med 296 millioner kroner til 2.225 millioner (1.929 millioner) i 2017. Den sterke økningen fremkommer som følge av

- Økte utlån og innskudd både til privat- og næringslivskunder
- Forbedrede marginer på utlån både til privat- og næringslivskunder
- Reduserte finansieringskostnader

Rentenetto fra lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt inntektsføres som provisjonsinntekter. Provisjonsinntektene for lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt utgjorde i 2017 samlet 370 millioner kroner (282 millioner).

Risikoprising og oppmerksomhet mot regulatorisk kapitalbruk har gitt forbedrede marginer, arbeidet med dette videreføres i 2018. Bankens sterke vekst viser at banken har markedsriktige priser.

Økte andre inntekter

Provisjonsinntekter og øvrige driftsinntekter økte i 2017 med 330 millioner kroner til 2.005 millioner kroner (1.674 millioner) i 2017.

Inntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt er økt med 88 millioner kroner som følge av vekst og forbedrede marginer på boliglån.

Styrking av SpareBank 1 Markets og oppkjøp i SpareBank 1 Regnskapshuset SMN har bidratt vesentlig til økningen i andre inntekter. Det er også en positiv utvikling i inntekter fra forsikringssalg, salg av spareprodukter og betalingstjenester.

Høy produktdekning hos kundene er viktig for banken. Det gir høy kundetilfredshet og en diversifisert inntektsstrøm for banken.

Provisjonsinntekter (mill. kr)	Januar-Desember		Endring
	2017	2016	
Betalingstjenester	207	196	11
Kredittkort	59	63	-3
Sparing og forvaltning	117	97	20
Forsikring	172	159	13
Garantiprovisjoner	69	77	-8
Eiendomsmegling	365	391	-27
Regnskapstjenester	357	213	144
Kurtasjeinntekt verdipapir	214	126	88
Øvrige provisjoner	75	69	6
Provisjoner eks. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	1.635	1.392	242
Provisjoner fra SB1 Boligkreditt	353	271	83
Provisjoner fra SB1 Næringskreditt	17	12	5
Sum provisjonsinntekter	2.005	1.674	330

God avkastning finansielle investeringer.

Samlet avkastning på finansielle investeringer ble 317 millioner kroner (434 millioner). Dette fordeler seg slik:

- Gevinst på aksjer i banken og datterselskaper var 62 millioner kroner (76 millioner kroner)
- Finansielle derivater har gitt gevinster på 148 millioner kroner (280 millioner). Dette er i all hovedsak gevinster på renteinstrumenter
- Øvrige finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi inkluderer verdiendring på bankens portefølje av fastrentelån og har gitt en gevinst på 7 millioner (26 millioner)
- Inntekter fra valutaforretninger på 45 millioner kroner (51 millioner) er inntekter fra valutahandel i SpareBank 1 Markets og resultat av kurssvingninger på bankens finansiering i utenlandsk valuta
- Gevinster på aksjer og aksjederivater i SpareBank 1 Markets var samlet 43 millioner kroner (25 millioner)
- Konsernets beholdning av sertifikater og obligasjoner har gitt en gevinst på 58 millioner (-2 millioner) som følge av bedret avkastning på likviditetsporteføljen
- Prisene på finansielle instrumenter banken anvender som sikring er redusert og banken har regnskapsført et netto tap på 46 millioner (21 millioner) på sikringsinstrumenter

Avkastning finansielle investeringer (mill. kr)	Januar - Desember		
	2017	2016	Endring
Gevinst/(tap) på aksjer	62	76	-14
Gevinst/(tap) på finansielle derivater	148	280	-131
Herav verdiregulering av basisswapper	-50	-8	-42
Gevinst/(tap) på øvrige finansielle instrumenter til virkelig verdi (FVO)	7	26	-19
Gevinst/(tap) på valuta	45	51	-6
Gevinst/(tap) på sertifikater og obligasjoner	58	-2	60
Gevinst/(tap) på aksjer og aksjederivater i SpareBank 1 Markets	43	25	19
Gevinst/(tap) på finansielle instrumenter knyttet til sikringsbokføring	-46	-21	-25
Netto resultat fra finansielle instrumenter	317	434	-117

Produktselskaper og andre tilknyttede selskaper

Gjennom produktselskapene får bankene tilgang til et bredere produktspekter og dermed provisjonsinntekter. Produktselskapene gir også bankene god avkastning på investert kapital.

SpareBank 1 Gruppen

SpareBank 1 Gruppen eier 100 prosent av aksjene i SpareBank 1 Forsikring, SpareBank 1 Skadeforsikring, ODIN Forvaltning og SpareBank 1 Gruppen Finans. SpareBank 1 SMN sin eierandel i SpareBank 1 Gruppen var ved utgangen av fjerde kvartal 2017 uendret på 19,5 prosent. SpareBank 1 Gruppens resultat etter skatt i 2017 ble 1.811 millioner kroner (1.575 millioner). SpareBank 1 Forsikring bidrar med 95 prosent av resultatet. Resultatøkningen forklares med:

- God underliggende utvikling både i liv- og skadevirksomheten
- Høye finansinntekter
- Positiv verdijustering på eiendom

SpareBank 1 SMNs andel av resultatet for 2017 ble 349 millioner kroner (317 millioner) inklusive en korreksjon av resultatet for 2016 med minus 4 millioner.

SpareBank 1 Boligkreditt

SpareBank 1 Boligkreditt er etablert av bankene i SpareBank 1-alliansen for å dra nytte av markedet for obligasjoner med fortrinnsrett. Bankene selger godt sikrede boliglån til selskapet og oppnår reduserte finansieringskostnader.

Per 31. desember 2017 har banken solgt lån på samlet 34,9 milliarder kroner (33,1 milliarder) til SpareBank 1 Boligkreditt tilsvarende 35,3 prosent (37,1 prosent) av bankens samlede utlån til privatmarkedet.

Bankens eierandel i SpareBank 1 Boligkreditt i 2017 var 19,1 prosent, og bankens andel av resultatet i selskapet i 2017 ble minus 41 millioner kroner (minus 17 millioner). Resultatandelen i 2017 er svekket av kurstap på selskapets basisswapper med 74 millioner kroner (29 millioner kroner).

Verdivurderingen av selskapets basisswapper er knyttet til valutasikring av selskapets innlån. Disse verdivurderes kvartalsvis og kan gi store resultatsvingninger fra kvartal til kvartal. Kurstap oppstår som følge av at markedskostnaden ved valutasikringen er redusert og effekten av kurstapet vil utlignes over valutasikringens løpetid.

Ny eierandel per 31. desember 2017 er 19,9 prosent.

SpareBank 1 Næringskreditt

SpareBank 1 Næringskreditt er etablert etter samme modell og med samme administrasjon som SpareBank 1 Boligkreditt. Per 31. desember 2017 er utlån på 1,8 milliarder kroner (2,1 milliarder) solgt til SpareBank 1 Næringskreditt.

SpareBank 1 SMN sin eierandel var i 2017 36,5 prosent av selskapet og bankens andel av resultatet for 2017 ble 19 millioner kroner (29 millioner). Bankens eierandel reflekterer bankens relative andel av solgte lån til næringseiendom og bankens eierandel i BN Bank. Av utlånene i SpareBank 1 Næringskreditt er 42 prosent overført fra BN Bank. Ny eierandel per 31. desember 2017 er 33,5 prosent.

SpareBank 1 Kredittkort

Resultatet for 2017 ble 84 millioner kroner (128 millioner). SpareBank 1 Kredittkort eies av SpareBank 1-bankene, og SpareBank 1 SMN har en eierandel på 17,9 prosent. SpareBank 1 SMN sin andel av resultatet i 2017 ble 15 millioner kroner, og andel av porteføljen er 845 millioner kroner (829 millioner).

SpareBank 1 Kredittkort har siden første januar 2017 håndtert kredittkortprogrammet i LOfavør. Denne avtalen utvider det forretningsmessige forholdet mellom LO og SpareBank 1-alliansen.

I 2017 var arbeidet med LOfavør-porteføljen preget av oppstart og engangskostnader, men allerede i 2018 vil porteføljen gi SpareBank 1-alliansen et positivt bidrag. Ved utgangen av året besto porteføljen samlet av 45.250 konti hvorav 6.250 var tilordnet SpareBank 1 SMN.

På vegne av alliansen fikk Sparebank 1 Kredittkort i 2017 oppdraget på å levere kredittprodukter til et utvidet Vipps. Avtalen implementeres i løpet av 2018.

BN Bank

SpareBank 1 SMN eier 33,0 prosent av BN Bank per 31. desember 2017.

Resultatet i BN Bank i 2017 ble 298 millioner kroner (261 millioner) som gir en avkastning på egenkapitalen på 8,3 prosent (7,3 prosent). SpareBank 1 SMNs andel av resultatet i BN Bank i 2017 ble 98 millioner kroner (86 millioner) justert for resultatandel i BN Bolig og renter hybridkapital.

Etter beslutning om avvikling av satsingen på finansiering av næringseiendom er næringslivsporteføljen redusert med 18,7 milliarder kroner tilsvarende 59 prosent siden 30. juni 2015. Dette har bidratt til bedring av soliditeten i SpareBank 1 SMN og til forbedret lønnsomhet i den resterende næringslivsporteføljen i BN Bank.

BN Bank skal utvikles til en digital privatmarkedsbank.

BN Bank har vedtatt å styrke produktplattformen gjennom en forsiktig satsing på forbrukslån. I tillegg har selskapet i samarbeid med EiendomsMegler 1 Midt-Norge etablert selskapet BN Bolig hvor BN Bank har en eierandel på 50 prosent. Satsingen på eiendomsmegling i Oslo-markedet skal bidra til sterkere boliglånsvekst for BN Bank. For å understøtte satsingen på eiendomsmegling har bankens styre også vedtatt en nysatsing på prosjektf finansiering av boligprosjekter. Dette vil være en kontrollert satsing med gradvis oppbygging av porteføljen.

SpareBank 1 Betaling (Vipps)

Høsten 2017 ble SpareBank1-alliansen sin mobilbetalingstjeneste mCASH slått sammen med Vipps. Flere norske bankgrupperinger gikk inn på eiersiden i selskapet, og samtlige norske banker har Vipps som sin mobilbetalingstjeneste. Bank ID og BankAxept skal fusjonere med Vipps for å ta opp kampen om de framtidige betalingsløsningene. Vipps har mål om å være Nordens ledende finansteknologi miljø og for SpareBank 1 SMN vil eierandel og tett samarbeid med Vipps være viktig for å holde på kunderelasjoner etter innføringen av PSD2. Vipps vil i løpet av 2018 lansere flere tjenester som vil forenkle bankkundernes hverdag og med kontointegrasjon også sørge for å holde kostnadene nede.

Driftskostnader

Samlede kostnader i konsernet økte med 366 millioner kroner i 2017 og var 2.369 millioner kroner (2.003 millioner).

I morbanken er kostnadene økt med 58 millioner kroner til 1.209 millioner kroner fra 2016 til 2017. Endringen forklares med:

- Effektivisering av banken har gitt lavere bemanning og reduserte kostnader. Siden 31. desember 2014 er antall årsverk i morbanken redusert med 90 årsverk til 595 ved utgangen av 2017
- I 2016 kostnadsførte banken 50 millioner kroner i omstillingskostnader knyttet til nedbemanning
- Ytelsespensjonsordningen for ansatte i morbanken og datterselskaper ble avviklet i 2016 slik at alle konsernets ansatte har innskuddspensjon. Avviklingen medførte en gevinst på 74 millioner kroner i morbanken
- Innføring av finansskatt i 2017 har økt kostnadene med 25 millioner kroner
- Endret kundeadferd og ny teknologi vil legge til rette for økt effektivisering i tiden som kommer
- Satsing på ny teknologi har økt kostnadene med 30 millioner kroner
- Målet om nullvekst i morbankens driftskostnader opprettholdes også for 2018

Samlede kostnader i datterselskapene var 1.159 millioner kroner og økte med 308 millioner kroner i 2017. 140 millioner kroner er følge av SpareBank Regnskapshuset SMN oppkjøp i Møre og Romsdal, om lag 130 millioner kroner oppbygging i SpareBank 1 Markets og 45 millioner kroner kostnader ved EiendomsMegler 1 Midt-Norges satsing på BN Bolig. Kostnadene i 2016 var positivt påvirket av engangseffekter på 16 millioner kroner knyttet til avvikling av ytelsespensjonsordningen.

Oppkjøpet i SpareBank 1 Regnskapshuset SMN har gitt betydelig inntektsvekst og resultatøkning i selskapet. Kapasitetsøkning gjennom nyansettelser har gitt sterk inntektsvekst i SpareBank 1 Markets og potensialet for ytterligere vekst er høyt. Resultatet i BN Bolig er i tråd med plan preget av oppstartskostnader. Det forventes resultatforbedring 2018.

Kostnader i forhold til inntekter ble i konsernet 47 prosent (44 prosent), i morbanken 32 prosent (31 prosent).

Reduserte tap og lavt mislighold

I 2017 ble netto tap på utlån 341 millioner kroner (516 millioner). Netto tap på utlån utgjør 0,24 prosent av totale utlån (0,39 prosent). Netto tap i fjerde kvartal var 78 millioner kroner (99 millioner).

På utlån til konsernets næringslivskunder er det i 2017 netto tapsført 323 millioner kroner (495 millioner), i all hovedsak knyttet til utlån til offshore.

På utlån til privatmarkedskunder er det i 2017 netto tapsført 18 millioner kroner (21 millioner).

Samlede individuelle nedskrivninger på utlån og garantier per 31. desember 2017 utgjør 769 millioner kroner (638 millioner).

Samlede problemlån (misligholdte og tapsutsatte) utgjør 1.468 millioner kroner (1.688 millioner) tilsvarende 0,99 prosent (1,23 prosent) av brutto utlån, inklusive lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt.

Mislighold over 90 dager var 284 millioner kroner (214 millioner). I prosent av brutto utlån er misligholdet 0,19 prosent (0,16 prosent). Av samlet mislighold er det tapsavsatt 55 millioner kroner (39 millioner), tilsvarende 20 prosent (18 prosent).

Misligholdet fordeler seg på næringslivskunder med 75 millioner kroner (38 millioner) og på privatmarkedskunder med 209 millioner (176 millioner).

Andre tapsutsatte engasjement utgjør 1.184 millioner kroner (1.474 millioner). Av brutto utlån utgjør andre tapsutsatte engasjement 0,80 prosent (1,07 prosent). 714 millioner kroner (599 millioner) tilsvarende 60 prosent (41 prosent) er nedskrevet.

Andre tapsutsatte engasjement fordeler seg på næringslivskunder med 1.164 millioner kroner (1.455 millioner) og på privatmarkedskunder med 21 millioner (19 millioner).

Det er god kredittkvalitet i utlånsporteføljen. En svært stor andel av årets tap på utlån er knyttet til oljerelatert virksomhet, men også i denne del av porteføljen er utviklingen positiv.

Gruppevise tapsnedskrivninger

Beregning av gruppevise tapsnedskrivninger gjøres med utgangspunkt i:

- Hendelser som har påvirket bankens portefølje (som gir migrering mellom risikoklassene etter innvilgelse)
- Hendelser som ennå ikke har påvirket porteføljen på grunn av at bankens kredittrisikomodeller ikke fanger effektene raskt nok opp (for eksempel vesentlige skift i makroøkonomiske forhold)

Gruppevise tapsnedskrivninger er i 2017 økt med 9 millioner kroner. Samlede gruppevise tapsnedskrivninger er 347 millioner kroner (339 millioner), som utgjør 0,23 prosent (0,25 prosent) av totale utlån. Gruppevise nedskrivninger fordeler seg med 104 millioner kroner på privatmarkedet og 243 millioner kroner på næringsliv. Av avsetningen på 243 millioner kroner på næringslivsporteføljen utgjør avsetning knyttet til oljerelatert virksomhet 60 millioner kroner. Resterende gruppevise tapsnedskrivninger på næringslivsporteføljen på 173 millioner kroner fordeler seg relativt jevnt på øvrige sektorer.

IFRS 9

IFRS 9 Finansielle instrumenter vil fra og med første januar 2018 erstatte IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling. IFRS 9 omhandler innregning, klassifisering, måling og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser samt sikringsbokføring. SpareBank 1 SMN har i samarbeid med øvrige SpareBank 1-banker arbeidet med modellverk samt avklaringer rundt verdsettelse og klassifisering de siste par årene. Våre beregninger viser et økt avsetningsbehov for tap per første januar 2018 på 18 millioner kroner for morbanken, og 40 millioner kroner for konsernet. Dette vil medføre en negativ effekt på ren kjernekapital på 0,07 prosentpoeng for konsernet. Det vises til note 2 i årsregnskapet for 2016 for ytterligere detaljer.

Forvaltningskapital 153 milliarder kroner

Bankens forvaltningskapital per 31. desember 2017 var 153 milliarder kroner (138 milliarder) og har økt med 15 milliarder tilsvarende 11,0 prosent det siste året. Forvaltningskapitalen har økt som følge av høyere utlånsvolum og høyere likviditetsbeholdning.

Per 31. desember 2017 er utlån på til sammen 37 milliarder kroner (35 milliarder) solgt fra SpareBank 1 SMN til SpareBank 1 Boligkreditt og til SpareBank 1 Næringskreditt. Disse lånene fremkommer ikke som utlån i bankens balanse. Kommentarene som omhandler vekst i utlån inkluderer dog utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt.

Høy vekst i utlån til bolig

Totale utlån har økt med 11,2 milliarder kroner (10,2 milliarder), tilsvarende 8,2 prosent (8,0 prosent) i 2017 og var 148,8 milliarder (137,5 milliarder) per 31. desember 2017.

- Utlån til personkunder økte i 2017 med 9,3 milliarder kroner (8,7 milliarder) til 98,7 milliarder (89,4 milliarder). Vekst på 10,4 prosent (10,7 prosent)
- Utlån til bedriftskunder økte i 2017 med 1,9 milliarder kroner (1,5 milliarder) til 50,1 milliarder kroner (49,1 milliarder). Vekst på 4,1 prosent (3,2 prosent)
- Utlån til personkunder utgjorde 66 prosent (65 prosent) av totale utlån til kunder ved utgangen av 2017

Veksten i boliglån er høy, og bankens markedsandeler er økende. Det er ingen indikasjoner på økte taps- og misligholdsnivåer i bankens boliglånsportefølje og kvaliteten i boliglånsporteføljen er svært god.

Nye utlån til bedriftskunder er i hovedsak mindre bedrifter og er prioritert utfra kapitalbegrensninger og lønnsomhetskrav.

SpareBank 1 SMN har i løpet av de siste årene økt andelen lån til personkunder, og andelen personmarkedslån av totale utlån var 66 prosent (65 prosent) per 31. desember 2017.

(Fordelt i henhold til sektor – se note 5)

Innskudd

Innskudd fra kunder økte i 2017 med 9,3 milliarder kroner (3,1 milliarder) til 76,5 milliarder kroner (67,2 milliarder). Dette tilsvarer en vekst på 13,9 prosent (5,6 prosent).

- Innskudd fra personkunder økte med 2,0 milliarder kroner (1,8 milliarder) til 31,8 milliarder kroner, tilsvarende 6,8 prosent (6,9 prosent)
- Innskudd fra bedriftskunder økte med 7,3 milliarder kroner (1,6 milliarder) til 44,7 milliarder kroner, tilsvarende 19,5 prosent (4,6 prosent). Veksten i innskudd fra bedriftskunder har vært svært høy, og forklares med høy vekst i de fleste segmenter. Som forventet er totale innskudd noe lavere ved utgangen av januar 2018.
- Innskuddsdekningen i SpareBank 1 SMN var 68 prosent 31. desember 2017 (66 prosent)

Innskuddsveksten i banken var meget tilfredsstillende i 2017, både fra personkunder og bedriftskunder.

(Fordelt i henhold til sektor – se note 9)

Investeringsprodukter

Samlet kundeportefølje av investeringsprodukter ført utenfor bankens balanse var 11,7 milliarder kroner (10,2 milliarder) ved utgangen av 2017. Økningen på 1,5 milliarder kroner er et resultat av godt salg og verdiøkninger, særlig på aksjefond og aktiv forvaltning.

Investeringsprodukter, kundeporteføljer (mill. kr)	Januar - Desember		Endring
	2017	2016	
Aksjefond	7.870	6.612	1.258
Spareforsikring	840	762	78
Aktiv forvaltning	2.989	2.780	209
Totalt	11.699	10.154	1.545

Forsikring

Bankens forsikringsportefølje har hatt en vekst på 5,8 prosent i 2017. Veksten har vært størst på personforsikring som har økt med 7,9 prosent.

Forsikring, premievolum (mill. kr)	Januar - Desember		Endring
	2017	2016	
Skadeforsikring	769	738	31
Personforsikring	327	303	24
Tjenestepensjon	232	214	18
Totalt	1.328	1.255	73

Privatmarked

Totale utlån i privatmarkedet er 103 milliarder kroner og totale innskudd 37 milliarder kroner per 31. desember. Dette er utlån til og innskudd fra lønnstakere, landbrukskunder og enkeltpersonsforetak.

I privatmarkedet ble samlede driftsinntekter 1.926 millioner kroner (1.633 millioner) i 2017. Netto renteinntekter utgjorde 1.137 millioner kroner (953 millioner) og provisjonsinntektene 789 millioner kroner (679 millioner). Inntektene har økt i hovedsak som følge av økte utlån og forbedrede utlånsmarginer samt økte provisjonsinntekter fra andre finansieringsinntekter, investeringsprodukter, betaling og forsikring. Samlede inntekter økte med 293 millioner kroner. Avkastning på anvendt kapital i privatmarkedssegmentet ble 16,6 prosent (13,8 prosent). Anvendt kapital er regulatorisk kapital på 15,0 prosent, tilsvarende konsernets målsetting om ren kjernekapitaldekning.

Utlånsmarginen i 2017 ble 1,93 prosent (1,75 prosent), mens innskuddsmarginen ble 0,11 prosent (0,25 prosent) målt mot tremåneders NIBOR. Gjennomsnittlig tremåneders NIBOR er blitt redusert med om lag 0,30 prosentpoeng i løpet av 2017.

Utlåns- og innskuddsvekst i privatmarkedet i 2017 ble henholdsvis 10,0 prosent (10,3 prosent) og 6,7 prosent (3,9 prosent).

Det er gjennomgående lav direkte risiko i utlån til privatkunder, og dette reflekteres i fortsatt lave tap. Det er ingen indikasjoner på økte taps- og misligholdsnivåer i bankens boliglånsportefølje. Låneporteføljen er sikret med pant i boligeiendom.

Næringsliv

Totale utlån til næringslivskunder er 39 milliarder kroner og totale innskudd 39 milliarder per 31. desember 2017. Dette er en diversifisert portefølje med utlån til og innskudd fra i næringslivskunder i Trøndelag og Møre og Romsdal.

Innen næringsliv ble driftsinntektene 1.315 millioner kroner (1.205 millioner) i 2017. Netto renteinntekter ble 1.108 millioner kroner (1.000 millioner) og provisjonsinntektene og avkastning på finansielle investeringer 207 millioner (205 millioner). Driftsinntektene i næringslivssegmentet har i all hovedsak økt på grunn av økte utlån og forbedrede utlånsmarginer.

Netto samlede tap i næringslivssegmentet er redusert og var 318 millioner kroner (490 millioner) i 2017. Tapene er i all vesentlighet knyttet til utfordringene innen oljerelatert virksomhet.

Avkastning på anvendt kapital for næringslivssegmentet ble 10,5 prosent i 2017 (6,9 prosent). Anvendt kapital er regulatorisk kapital på 15,0 prosent, tilsvarende konsernets målsetting om ren kjernekapitaldekning.

Utlåns- og innskuddsmargin ble henholdsvis 2,69 prosent (2,51 prosent) og minus 0,10 prosent (minus 0,08 prosent) per fjerde kvartal 2017.

Utlånene økte med 1,5 prosent (0,7 prosent) og innskuddene økte med 19,5 prosent (6,9 prosent) i 2017.

Datterselskaper

Samlet resultat i bankens datterselskaper i 2017 ble 242,7 millioner kroner (326,8 millioner) før skatt. Resultatene er fra selskapsregnskapene.

Resultat før skatt (mill. kr)	Januar - Desember		Endring
	2017	2016	
EiendomsMegler 1 Midt-Norge	2,6	66,7	-64,0
SpareBank 1 Finans Midt-Norge	128,3	103,4	24,9
SpareBank 1 Regnskapshuset SMN	60,3	42,9	17,4
SpareBank 1 Markets (proforma inkl Allegro)	1,9	19,6	-17,8
SpareBank 1 SMN Invest	27,9	73,7	-45,9
Andre selskaper	21,6	20,4	1,2
Sum	242,7	326,8	-84,1

EiendomsMegler 1 Midt-Norge er markedsleder i Trøndelag og Møre og Romsdal med en svært sterk markedsposisjon og særlig i Trondheim. Ambisjonen er å fortsette og styrke markedsandelen i regionen. Selskapet har i samarbeid med BN Bank etablert selskapet BN Bolig, hvor EiendomsMegler 1 Midt-Norge og BN Bank har en eierandel på 50 prosent hver. Dette er en satsing på eiendomsmegling i Oslo-markedet som i tillegg til økte inntekter fra eiendomsmegling skal bidra til sterkere boliglånsvekst for BN Bank i dette markedet.

EiendomsMegler 1 Midt-Norge sitt resultat før skatt i 2017 ble 2,6 millioner kroner (66,7 millioner). Resultatet er svekket av:

- Reduserte inntekter som følge av færre solgte boligenheter. Antall solgte boligenheter i 2017 var 6.719 mot 7.429 i 2016.
- 35 millioner i oppstartskostnader i BN Bolig. EiendomsMegler 1 Midt-Norge konsoliderer resultatet fra BN Bolig som datterselskap.

SpareBank 1 Finans Midt-Norge hadde et resultat på 128,3 millioner kroner i 2017 (103,4 millioner) og har positiv resultatutvikling som følge av sterk inntektsøkning, begrenset kostnadsvekst og god risikostyring. Selskapets forretningsområder er hovedsakelig leasing til SMB-markedet og billån til privatkunder. Selskapet har leasing- og billånsavtaler for til sammen 6,2 milliarder kroner, der leasingavtalene utgjør 2,8 milliarder kroner (2,3 milliarder) og billån 3,4 milliarder kroner (2,7 milliarder). Selskapet tilbyr også forbrukslån, og denne porteføljen var ved årsskiftet 208 millioner kroner (132 millioner kroner).

Det har vært god vekst og spesielt på billån hvor veksten siste 12 måneder har vært 26 prosent. SamSpar-bankene i SpareBank 1 hadde per 31. desember 2017 en eierandel i SpareBank 1 Finans Midt-Norge på 27,9 prosent og Sparebanken Sogn og Fjordane en eierandel på 7,5 prosent. SpareBank 1 SMN eier 64,6 prosent av aksjene i SpareBank 1 Finans Midt-Norge.

SpareBank 1 Regnskapshuset SMN oppnådde i 2017 et overskudd før skatt på 60,3 millioner kroner (42,9 millioner). Resultatøkningen tilskrives god drift og at selskapet har utvidet virksomheten betydelig i Møre og Romsdal.

Selskapet retter seg mot SMB-segmentet med en teknologisk moderne distribusjonsmodell og et bredt tjenestespekter.

SpareBank 1 Regnskapshuset SMN overtok alle aksjer i Økonomisenteret med omlag 110 ansatte med virkning fra 2017. Selskapet har etter dette 360 ansatte og en årsomsetning på 360 millioner kroner. Dette har bidratt til resultatforbedringen i 2017 og betydelig økning i både inntekter og kostnader.

SpareBank 1 SMN Invest investerer i aksjer, hovedsakelig i regionale virksomheter. Selskapet hadde et overskudd i 2017 på 27,9 millioner kroner (73,7 millioner).

Verdiendringer og realisering av tap eller gevinster i selskapets samlede aksjeholdning utgjør 12,5 millioner kroner av selskapet netto totale inntekter. Selskapet har i tillegg eierinteresser i eiendomsselskapet Grilstad Marina og resultatandelen fra dette selskapet var 15,4 millioner kroner i 2017.

SpareBank 1 Markets er datterselskap av SpareBank 1 SMN med eierandel på 66,7 prosent. SpareBank 1 Markets har hovedkontor i Oslo og avdelinger i Trondheim, Ålesund og Stavanger. Det er 132 ansatte i selskapet. I fjerde kvartal kjøpte selskapet aksjebordet i SpareBank 1 SR-Bank Markets. I transaksjonen ble SpareBank 1 SR-Bank deleier i selskapet.

SpareBank 1 Markets kjøpte i 2017 også SpareBank 1 Kapitalforvaltning (tidligere Allegro Kapitalforvaltning og SpareBank 1 Nord-Norge Forvaltning). Selskapet er sentralt i SpareBank 1 Markets sin satsing på kapitalforvaltning med en samlet forvaltningskapital på ti milliarder kroner. Selskapet har 15 ansatte.

SpareBank1 Markets (inkludert SpareBank 1 Kapitalforvaltning) sitt resultat før skatt i 2017 ble 1,9 millioner kroner (19,6 millioner). Det har vært positiv inntektsutvikling i konsernet det siste året, særlig innenfor aksjehandel og Investment Banking (Corporate).

SpareBank 1 Markets har i løpet av 2017 gjennomført flere ansettelser som forventes å bidra til å styrke inntjeningen i selskapet når ansettelsene når normalisert inntjeningskraft. Dette har gitt en betydelig kostnadsvekst i 2017.

I SpareBank 1 SMN sitt markedsområde er SpareBank 1 Markets det ledende kapitalmarkedsmiljøet. SpareBank 1 Markets har hovedfokus på kunder hvor konsernet selv har en sterk konkurranseposisjon alene eller i samspill med eierbankene.

Tilfredsstillende finansiering og god likviditet

Banken har en konservativ likviditetsstrategi. Strategien legger vekt på å ha likviditetsreserver som sikrer banken overlevelse i 12 måneder med ordinær drift og uten behov for ny ekstern finansiering.

Banken har likviditetsreserver på 27 milliarder kroner og er finansiert i 30 måneder med ordinær drift uten ny ekstern finansiering.

Myndighetene stiller krav til at alle kredittinstitusjoner skal ha tilstrekkelige likviditetsbuffer til å tåle perioder med begrenset tilgang på markedsfinansiering. Liquidity Coverage Ratio (LCR) måler størrelsen på bankenes likvide eiendeler i forhold til netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid gitt en stressituasjon.

LCR er beregnet til 164 prosent per 31. desember 2017 (129 prosent). Kravet er 100 prosent.

Konsernets innskuddsdekning per 31. desember 2017 inklusive SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt var 51 prosent (49 prosent).

Banken har god diversifisering mellom ulike finansieringskilder og -produkter. Andelen av bankens samlede pengemarkedsfinansiering med over ett års løpetid var 80 prosent (88 prosent) per 31. desember 2017.

SpareBank 1 Boligkreditt er bankens viktigste finansieringskilde og lån på samlet 35 milliarder kroner er solgt per 31. desember 2017.

Rating

Bankens rating hos Moody's og Fitch Ratings er henholdsvis A1 (outlook negative) og A- (outlook stable). Moody's endret i juli 2017 utsiktene for SpareBank 1 SMN og andre norske banker fra «stable» til «negative» outlook. Endringen er utløst av forventning om innføring av EUs krisehåndteringsdirektiv, som trolig vil medføre lavere sannsynlighet for støtte fra offentlige myndigheter til norske banker.

Soliditet

Ren kjernekapitaldekning per 31. desember 2017 ble 14,9 prosent (14,9 prosent). Konsernets målsetting for ren kjernekapitaldekning er 15,0 prosent. Myndighetskravet til ren kjernekapitaldekning er 14,1 prosent.

Risikoveid balanse (beregningsgrunnlaget) økte med 5,4 prosent i 2017, men dette utlignes av økt ren kjernekapital som følge av et meget godt resultat i 2017 på 1,8 milliarder kroner og tilbakeholdelse av 50 prosent av dette.

Banken økte sine utlån med 8,2 prosent i 2017, men som følge av en bevisst vridning av sammensetningen av utlånene økte beregningsgrunnlaget med kun 5,3 prosent. Tilbakeholdt overskudd har medført at ren kjernekapital har økt med 5,3 prosent i 2017.

Ren kjernekapitaldekning er 0,1 prosentpoeng under målsatt nivå, dette anes å være innenfor naturlige svingninger. Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) er 7,2 prosent (7,4). Styret er fornøyd med bankens kapitaliseringsnivå.

Per 31. desember 2017 økte motsyklisk buffer fra 1,5 prosent til 2,0 prosent slik at krav til ren kjernekapital økte til 12,0 prosent, inkludert kombinerte bufferkrav. Inklusive et pilar 2 krav på 2,1 prosent er det samlede myndighetskrav 14,1 prosent.

Finanstilsynets endelige vurdering av tillegg for risikoer som ikke dekkes tilstrekkelig av pilar 1 ble fastsatt til 2,1 prosent i 2015. Påslaget er hovedsakelig knyttet til eierrisiko, markedsrisiko og konsentrasjonsrisiko på kreditt. Dette tillegget er gjenstand for vurdering fra Finanstilsynet hvert andre år og Finanstilsynet vil fastsette nytt pilar 2 tillegg i løpet av 2018. SpareBank 1 SMN har mål om en ledelsesbuffer på om lag 1 prosent over samlede pilar 1 samt pilar 2 krav til å kunne absorbere svingninger i risikovektet balanse samt svingninger i konsernets resultat. På bakgrunn av dette er konsernets kapitalmål på 15 prosent.

Styret i SpareBank 1 SMN gjør løpende vurderinger av kapital situasjonen og fremtidige kapitalkrav.

Bankens egenkapitalbevis (MING)

Bokført verdi per egenkapitalbevis per 31. desember 2017 (inklusive et foreslått utbytte på 4,40 kroner) var 78,81 kroner (73,35) og resultatet per egenkapitalbevis ble 8,71 kroner (7,93).

Pris/Inntjening var 9,44 (8,17) og pris/bok 1,04 (0,88).

Kursen ved årsskiftet var 82,25 kroner og det er i 2017 utbetalt 3,00 kroner i utbytte per egenkapitalbevis for 2016.

Risikoforhold

Konsernets problemlån preges av utfordringene knyttet til offshorenæringen. Lån til oljerelatert virksomhet utgjør per 31. desember 2017 3,2 prosent av konsernets samlede utlån. Kredittkvaliteten i bankens øvrige utlånsportefølje er tilfredsstillende. Det har ikke vært noen smitteeffekter fra oljerelatert virksomhet til andre bransjer, og det foreligger ingen øvrige vesentlige konsentrasjoner i misligholdte og tapsutsatte engasjement.

Det er positive vekstsignaler både internasjonalt og i Norge. En svakere norsk krone har virket positivt for norsk eksportnæring, men det forventes en viss styrking av kronen fremover. Reallønnsveksten forventes å øke noe. Kombinert med et fortsatt lavt rentenivå vurderer banken at tapsrisiko i bankens privatmarkedsportefølje vil være lav. Arbeidsledigheten er redusert i bankens markedsområde og banken legger til grunn at nivået vil være relativt moderat også fremover.

Kredittveksten blant norske husholdninger er fortsatt høyere enn lønnsveksten og vil over tid påvirkes av utviklingen i boligprisene. Husholdningenes gjeldsnivå er økt fra høye nivåer. Fallende boligpriser samt forventningen om høyere renter vil sannsynligvis føre til økt sparerate i norske husholdninger, noe som vil kunne gi redusert omsetning for deler av norsk næringsliv.

Bankens resultater påvirkes direkte og indirekte av svingningene i verdipapirmarkedene og særlig verdsettelse av basisswapper bidrar til volatilitet. Den indirekte effekten skyldes i all hovedsak bankens eierandel i SpareBank 1 Gruppen hvor både forsikringsvirksomheten og fondsforvaltningsaktivitetene påvirkes av svingningene.

Banken er også eksponert for risiko knyttet til tilgang på ekstern finansiering. Dette reflekteres i bankens konservative likviditetsstrategi (se avsnitt foran om finansiering og likviditet).

Utsikter

SpareBank 1 SMN har i 2017 oppnådd gode resultater. De fleste forretningsområdene har hatt sterk utvikling. Spesielt fremheves høy kundetilgang i privatmarkedet og lavere tap på utlån.

Konsernet er meget solid med uvektet egenkapitalandel (leverage ratio) på 7,2 prosent. Styret er fornøyd med en ren kjernekapitaldekning på 14,9 prosent, omtrent som målsatt etter et år med sterk vekst. Målsettingen om 15 prosent ren kjernekapitaldekning opprettholdes.

Det er etter styrets vurdering fortsatt et betydelig potensial for ytterligere digitalisering og optimalisering av kanalsamspill i salgs- og rådgivningsarbeidet. Bankens kunder vil primært dekke sine behov for finansielle produkter, betalinger og enkel rådgivning digitalt. Samtidig opprettholdes et kompetent rådgiverapparat som ivaretar tyngre rådgivningsoppgaver og etablering av nye kundeforhold. I distribusjonsstrategien inngår relativt sett mange, men kostnadseffektive kontorer og førsteklasses selvbetjente kundeflater. Det investeres også betydelig i å standardisere og automatisere prosesser, for å effektivisere og forenkle etterlevelse av regulatoriske krav.

Banken vil fortsette innsatsen for å styrke markedsposisjonen blant små og mellomstore bedrifter. I 2018 vil banken lansere en digital plattform for små og mellomstore bedrifter. Plattformen kobler bank- og regnskapsdata og bidrar til at bedriften får en effektiv kommunikasjon med banken. Dette, sammen med lokal tilstedeværelse, vil gi banken konkurransefortrinn i markedet for små og mellomstore bedrifter.

De økonomiske utsiktene i Trøndelag og Møre og Romsdal er gode.

Tap på utlån de siste årene har nesten utelukkende vært knyttet til oljerelatert virksomhet. Det forventes lavere tap fremover. Tilnærmet alle kunder innenfor denne sektoren er restrukturert og opplever nå aktivitetsøkning som følge av økt oljepris og derigjennom økende aktivitet på norsk sokkel. Fortsatt grundig oppfølging av kundene gjør banken godt forberedt dersom man opplever en ny reduksjon av oljepris og etterspørsel.

Styrets vurdering er at det er sannsynlighet for en viss reduksjon i etterspørselen etter bolig etter en lang periode med sterk etterspørsel og prisvekst. Prisveksten i regionen har vært lavere enn i andre pressområder. Banken har en god portefølje av boliglån og forventer at et eventuelt fall i boligprisene vil påføre banken beskjedne tap.

Bankens datterselskaper og tilknyttede selskaper har vist en god utvikling i 2017. Det legges til grunn at den positive utviklingen vil fortsette i 2018.

Styret er godt fornøyd med konsernets prestasjoner og resultater i 2017 og forventer at også 2018 blir et bra år for SpareBank 1 SMN.

Trondheim, 6. februar 2018
Styret i SpareBank 1 SMN

Kjell Bjordal
Styrets leder

Bård Benum
Nestleder

Paul E. Hjelm-Hansen

Aud Skrudland

Morten Loktu

Janne Thyø Thomsen

Arnhild Holstad

Erik Gunnes
Ansatterrepresentant

Venche Johnsen
Ansatterrepresentant

Finn Haugan
Konsernsjef

Resultatregnskap

Morbank					Konsern				
Januar - Desember				(mill. kr)	Note	Januar - Desember			
4.kv.16	4.kv.17	2016	2017			2017	2016	4.kv.17	4.kv.16
862	920	3.401	3.571	Renteinntekter		3.825	3.597	989	917
414	403	1.672	1.599	Rentekostnader		1.600	1.668	400	413
448	517	1.730	1.972	Netto renteinntekter	10	2.225	1.929	589	504
238	291	971	1.098	Provisjonsinntekter		1.390	1.251	372	300
22	28	85	98	Provisjonskostnader		168	133	49	35
10	12	36	38	Andre driftsinntekter		783	556	206	149
225	275	922	1.038	Netto provisjons- og andre inntekter		2.005	1.674	529	414
224	22	817	629	Utbytte		6	88	0	1
-	-	-	-	Netto resultat fra eierinteresser	3	437	423	147	74
45	49	188	146	Netto resultat fra finansielle instrumenter	3	317	434	108	153
270	71	1.006	776	Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser		760	944	256	228
943	862	3.658	3.786	Sum inntekter		4.989	4.547	1.374	1.146
98	126	536	575	Personalkostnader		1.426	1.159	362	251
156	169	615	634	Andre driftskostnader		943	844	255	231
254	295	1.151	1.209	Sum driftskostnader	11	2.369	2.003	618	482
690	567	2.506	2.577	Resultat før tap		2.621	2.544	756	664
94	72	502	323	Tap på utlån og garantier	6,7	341	516	78	99
595	495	2.004	2.253	Resultat før skatt	3	2.279	2.029	678	565
97	116	302	403	Skattekostnad		450	352	122	102
-13	-	-13	-	Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	2,3	-1	4	-4	7
485	379	1.689	1.850	Periodens resultat		1.828	1.681	553	470
9	8	34	33	Hybridkapitaleiernes andel av periodens resultat		33	34	8	9
305	237	1.058	1.162	Egenkapitalbevisiernes andel av periodens resultat		1.128	1.027	341	287
172	134	597	655	Grunnfondskapitalens andel av periodens resultat		636	579	192	162
				Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av periodens resultat		32	41	12	14
485	379	1.689	1.850	Periodens resultat		1.828	1.681	553	470
				Resultat/ Utvannet resultat per egenkapitalbevis	17	8,71	7,93	2,63	2,21

Utvidet resultatregnskap

Morbank					Konsern			
Januar - Desember					Januar - Desember			
4.kv.16	4.kv.17	2016	2017	(mill. kr)	2017	2016	4.kv.17	4.kv.16
485	379	1.689	1.850	Periodens resultat	1.828	1.681	553	470
				Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat				
-75	-24	-75	-24	Aktuarielle gevinster og tap pensjoner	-20	-77	-20	-77
19	6	19	6	Skatt på estimatavvik pensjon	5	19	5	19
				Andre inntekter og kostnader tilknyttede og felleskontrollerte foretak	4	-1	5	18
-	-	-	-					
-56	-18	-56	-18	Sum	-11	-58	-10	-40
				Poster som vil bli reklassifisert til resultat				
				Endring i virkelig verdi for investeringer tilgjengelig for salg	15	-50	9	2
-	9	-52	15					
-	-	-	-	Andre inntekter og kostnader tilknyttede og felleskontrollerte foretak	4	-7	2	8
-	-	-	-	Skatt	-	-	-	-
-	9	-52	15	Sum	19	-58	12	10
428	371	1.581	1.847	Totalresultat	1.836	1.565	554	440
9	8	34	33	Hybridkapitaleiernes andel av periodens totalresultat	33	34	8	9
269	232	989	1.160	Egenkapitalbeviseiernes andel av periodens totalresultat	1.132	953	341	268
151	131	558	654	Grunnfondskapitalens andel av periodens totalresultat	638	537	192	151
				Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av periodens totalresultat	32	41	13	14
428	371	1.581	1.847	Totalresultat	1.836	1.565	554	440

Utvidet resultatregnskap består av poster ført direkte mot egenkapitalen som ikke er transaksjoner med eiere, jfr IAS 1.

Balanse

Morbank			Note	Konsern	
31.12.16	31.12.17	(mill. kr)		31.12.17	31.12.16
315	3.313	Kontanter og fordringer på sentralbanker		3.313	315
8.203	9.543	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		4.214	3.892
96.499	104.769	Netto utlån til kunder	5	110.959	101.354
17.636	19.895	Sertifikater og obligasjoner	15	19.736	17.557
4.812	4.328	Derivater	15	4.351	4.752
248	169	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	15	1.825	1.542
3.766	3.940	Investering i eierinteresser		5.760	5.638
3.005	3.120	Investering i konsernselskaper		-	-
226	82	Virksomhet holdt for salg	2	649	15
470	522	Immaterielle eiendeler		793	639
882	703	Øvrige eiendeler	12	1.654	2.376
136.062	150.383	Eiendeler		153.254	138.080
10.299	9.047	Innskudd fra kredittinstitusjoner		9.607	10.509
68.391	77.362	Innskudd fra og gjeld til kunder	9	76.476	67.168
36.317	42.194	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	14	42.194	36.317
3.973	3.341	Derivater	15	3.343	4.074
731	909	Annen gjeld	13	1.923	1.531
-	-	Virksomhet holdt for salg	2	1	0
2.186	2.159	Ansvarlig lånekapital	14	2.201	2.228
121.896	135.011	Sum gjeld		135.744	121.827
2.597	2.597	Eierandelskapital		2.597	2.597
-0	-0	Egenbeholdning eierandelskapital		-8	-4
895	895	Overkursfond		895	895
4.490	5.079	Utjevningsfond		5.072	4.487
389	571	Avsatt utbytte		571	389
220	322	Avsatt gaver		322	220
4.499	4.831	Grunnfondskapital		4.831	4.499
126	126	Fond for urealiserte gevinster		126	139
-	-	Annen egenkapital		1.547	1.656
950	950	Hybridkapital		993	950
		Ikke-kontrollerende eierinteresser		565	425
14.166	15.372	Sum egenkapital		17.510	16.253
136.062	150.383	Gjeld og egenkapital		153.254	138.080

Kontantstrømoppstilling

Morbank			Konsern	
Januar - Desember			Januar - Desember	
2016	2017	(mill. kr)	2017	2016
1.689	1.850	Resultat etter skatt	1.828	1.681
34	50	+ Av- og nedskrivninger	102	98
502	323	+ Tap på utlån/garantier	341	516
2.225	2.223	Tilført fra årets virksomhet	2.271	2.295
2.310	656	Reduksjon/(økning) øvrige fordringer	480	2.234
-1.586	-455	Økning/(reduksjon) annen gjeld	-339	-1.601
-7.405	-8.593	Reduksjon/(økning) utlån	-9.946	-8.454
-2.318	-1.340	Reduksjon/(økning) utlån kredittinstitusjoner	-322	-1.485
3.299	8.972	Økning/(reduksjon) innskudd kunder	9.308	3.078
2.144	-1.252	Økning/(reduksjon) innskudd kredittinstitusjoner	-902	2.354
-1.885	-2.259	Reduksjon/(økning) sertifikater og obligasjoner	-2.179	-1.805
-3.215	-2.047	A) Netto likviditetsendring fra virksomhet	-1.629	-3.384
-26	-100	Brutto investeringer bygninger/driftsmidler	383	-52
-223	-145	Netto innbetalt kapital tilknyttede selskaper/datterselskaper	-685	33
36	94	Reduksjon/(økning) aksjer og eierinteresser	-249	-67
-213	-146	B) Netto likviditetsendring investeringer	-546	-86
-324	-27	Økning/(reduksjon) i ansvarlig lånekapital	-27	-281
0	0	Innbetalinger/(utbetalinger) knyttet til eierandelskapital	-21	0
-292	-390	Utbetalt utbytte	-390	-292
-40	-220	Besluttet gaveutdeling	-220	-40
-34	-33	Betalte renter hybridkapital	-33	-34
1.162	5.860	Økning/(reduksjon) annen langsiktig gjeld	5.862	1.162
473	5.191	C) Netto likviditetsendringer finansiering	5.173	515
-2.955	2.998	A) + B) + C) Netto endringer i likvider i året	2.998	-2.955
3.270	315	Likviditetsbeholdning per 1.1	315	3.270
315	3.313	Likviditetsbeholdning ved utgangen av året	3.313	315
-2.955	2.998	Endring	2.998	-2.955

Endring i egenkapital

Morbank (mill. kr)	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital					
	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Hybrid- kapital	Grunnfonds- kapital	Utjevning- fond	Utbytte og gaver	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital per 1.1.16	2.597	895	950	4.105	3.790	332	279	-	12.948
Periodens resultat	-	-	34	411	730	609	-95	-	1.689
Utvidede resultatposter									
Urealiserte verdier aksjer									
Tilgjengelig for salg	-	-	-	2	3	-	-57	-	-52
Estimatavvik pensjoner	-	-	-	-20	-36	-	0	-	-56
Sum utvidede resultatposter	-	-	-	-18	-33	-	-57	-	-108
Totalresultat for perioden	-	-	34	393	697	609	-152	-	1.581
Transaksjoner med eierne									
Utbetalt utbytte for 2015	-	-	-	-	-	-292	-	-	-292
Utbetalt til gaveformål	-	-	-	-	-	-40	-	-	-40
Betalte renter hybridkapital	-	-	-34	-	-	-	-	-	-34
Kjøp og salg egne egenkapitalbevis	0	-	-	-	0	-	-	-	0
Andre egenkapitalføringer	-	-	-	1	3	-	-	-	4
Sum transaksjoner med eierne	0	-	-34	1	3	-332	-	-	-362
Egenkapital per 31.12.16	2.597	895	950	4.499	4.490	609	126	-	14.166
Egenkapital per 1.1.17	2.597	895	950	4.499	4.490	609	126	-	14.166
Periodens resultat	-	-	33	327	580	893	17	-	1.850
Utvidede resultatposter									
Urealiserte verdier aksjer									
Tilgjengelig for salg	-	-	-	-	-	-	-	15	15
Estimatavvik pensjoner	-	-	-	-	-	-	-	-18	-18
Sum utvidede resultatposter	-	-	-	-	-	-	-	-3	-3
Totalresultat for perioden	-	-	33	327	580	893	17	-3	1.847
Transaksjoner med eierne									
Utbetalt utbytte for 2016	-	-	-	-	-	-389	-	-0	-390
Utbetalt til gaveformål	-	-	-	-	-	-220	-	-	-220
Betalte renter hybridkapital	-	-	-33	-	-	-	-	-	-33
Kjøp og salg egne egenkapitalbevis	0	-	-	-	0	-	-	-	0
Andre egenkapitalføringer	-	-	-	5	9	-	-17	3	-
Sum transaksjoner med eierne	0	-	-33	5	9	-609	-17	3	-642
Egenkapital per 31.12.17	2.597	895	950	4.831	5.079	893	126	-	15.372

Konsern	Kontrollerende eierinteresser									
	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital						
	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Hybrid- kapital	Grunnfonds- kapital	Utjevnings- fond	Utbytte og gaver	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital	Ikke- kontrollerende eierinteresser	Sum egenkapital
(mill. kr)										
Egenkapital per 1.1.16	2.576	895	950	4.105	3.790	332	290	1.597	318	14.854
Periodens resultat	-	-	34	411	730	609	-95	-49	41	1.681
Utvildede resultatposter										
Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	-	-8	-	-8
Urealiserte verdier aksjer Tilgjengelig for salg	-	-	-	2	3	-	-56	-0	-	-50
Estimatavvik pensjoner	-	-	-	-20	-36	-	-	-1	-0	-58
Sum utvildede resultatposter	-	-	-	-18	-33	-	-56	-9	-0	-116
Totalresultat for perioden	-	-	34	393	697	609	-151	-58	41	1.565
Transaksjoner med eierne										
Utbetalt utbytte for 2015	-	-	-	-	-	-292	-	-	-	-292
Utbetalt til gaveformål	-	-	-	-	-	-40	-	-	-	-40
Betalte renter hybridkapital	-	-	-34	-	-	-	-	-	-	-34
Kjøp og salg av egne egenkapitalbevis	0	-	-	-	0	-	-	-	-	0
Egne egenkapitalbevis i SB1 Markets*)	17	-	-	-	-3	-	-	-2	-	11
Andre egenkapitalføringer	-	-	-	1	3	-	-	-12	-	-8
Andre transaksjoner tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	-	132	-	132
Endring ikke-kontrollerende eierinteresser	-	-	-	-	-	-	-	-	66	66
Sum transaksjoner med eierne	17	-	-34	1	-1	-332	-	118	66	-165
Egenkapital per 31.12.16	2.593	895	950	4.499	4.487	609	139	1.656	425	16.253

*) Beholdning av egne egenkapitalbevis som ledd i SpareBank i Markets' tradingaktivitet

(mill. kr)	Kontrollerende eierinteresser									
	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital						
	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Hybrid- kapital	Grunnfonds- kapital	Utjevnings- fond	Utbytte og gaver	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital	Ikke- kontrollerende eierinteresser	Sum egenkapital
Egenkapital per 1.1.17	2.593	895	950	4.499	4.487	609	139	1.656	425	16.253
Periodens resultat	-	-	33	327	580	893	17	-54	32	1.828
Utvidede resultatposter										
Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	-	8	-	8
Urealiserte verdier aksjer Tilgjengelig for salg	-	-	-	-	-	-	-	15	-	15
Estimatavvik pensjoner	-	-	-	-	-	-	-	-16	1	-15
Sum utvidede resultatposter	-	-	-	-	-	-	-	7	1	8
Totalresultat for perioden	-	-	33	327	580	893	17	-46	32	1.836
Transaksjoner med eierne										
Utbetalt utbytte for 2016	-	-	-	-	-	-389	-	-0	-	-390
Utbetalt til gaveformål	-	-	-	-	-	-220	-	-	-	-220
Betalte renter hybridkapital	-	-	-33	-	-	-	-	-	-	-33
Ny hybridkapital	-	-	43	-	-	-	-	-	-	43
Kjøp og salg av egne egenkapitalbevis	0	-	-	-	0	-	-	-	-	0
Egne egenkapitalbevis i SB1 Markets*)	-4	-	-	-	-4	-	-	-12	-	-21
Andre egenkapitalføringer	-	-	-	5	9	-	-30	-31	2	-44
Andre transaksjoner tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	-	-21	-	-21
Endring ikke-kontrollerende eierinteresser	-	-	-	-	-	-	-	-	105	105
Sum transaksjoner med eierne	-4	-	9	5	5	-609	-30	-63	107	-580
Egenkapital per 31.12.17	2.588	895	993	4.831	5.072	893	126	1.547	565	17.510

*) Beholdning av egne egenkapitalbevis som ledd i SpareBank i Markets' tradingaktivitet

Noter

Innholdsfortegnelse

Note 1 - Regnskapsprinsipper	29
Note 2 - Viktige regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger	31
Note 3 - Segmentrapportering	33
Note 4 - Kapitaldekning	35
Note 5 - Utlån til kunder fordelt på sektor og næring	37
Note 6 - Tap på utlån og garantier	38
Note 7 - Nedskrivning på utlån og garantier	39
Note 8 - Misligholdte og tapsutsatte engasjement	40
Note 9 - Innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring	41
Note 10 - Netto renteinntekter	42
Note 11 - Andre driftskostnader	43
Note 12 - Øvrige eiendeler	44
Note 13 - Annen gjeld	45
Note 14 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital	46
Note 15 - Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter	47
Note 16 - Likviditetsrisiko	49
Note 17 - Resultat per egenkapitalbevis	50

Note 1 - Regnskapsprinsipper

SpareBank 1 SMN avlegger kvartalsregnskapet i samsvar med børsforskrift, børsregler og International Financial Reporting Standards (IFRS), godkjent av EU, herunder IAS 34 om delårsrapportering. Kvartalsregnskapet omfatter ikke all informasjon som kreves i et fullstendig årsregnskap og bør leses i sammenheng med årsregnskapet for 2016. Konsernet har i denne kvartalsrapporten benyttet de samme regnskapsprinsipper og beregningsmetoder som i siste årsregnskap.

Nye standarder og fortolkninger som ennå ikke er tatt i bruk

En rekke nye standarder, endringer til standarder og fortolkninger er pliktige for fremtidige årsregnskap. Blant de som konsernet har valgt å ikke anvende tidlig, er de vesentligste standardene IFRS 9 "Finansielle instrumenter", IFRS 15 "Inntekter fra kundekontrakter" og IFRS 16 "Leieavtaler".

IFRS 9 Finansielle instrumenter skal erstatte dagens IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling. IFRS 9 omhandler innregning, klassifisering, måling og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser samt sikringsbokføring. IFRS 9 er gjeldende fra første januar 2018 og er godkjent av EU. SpareBank 1 SMN vil ikke vise sammenlignbare tall for tidligere perioder ved implementering av standarden første januar 2018.

Utfyllende informasjon om implementering av IFRS 9 i SpareBank 1 SMN finnes i note 2 i årsregnskapet 2016. IFRS 9-prosjektet har gjennom 2017 i henhold til planen fortsatt arbeidet med parallellberegninger av effekter og modellverket samt avklaringer rundt verdsettelse, klassifisering mv. Banken har besluttet å benytte tre makroøkonomiske scenarier for å ta hensyn til ikke-lineære aspekter av forventede tap. De ulike scenarier vil bli benyttet for å justere aktuelle parametre for beregning av forventet tap, og et sannsynlighetsvektet gjennomsnitt av forventet tap i henhold til respektive scenarie vil bli innregnet som tap. SpareBank 1 SMN vil beregne tapsavsetningen for eiendeler i trinn 1 og 2 etter IFRS 9 som nåverdien av eksponering (EAD) multiplisert med tapssannsynlighet (PD) multiplisert med tap ved mislighold (LGD). SpareBank 1 SMN har gruppert utlånene i tre porteføljer og foretar fremskriving i en fem års periode for hver portefølje.

I SpareBank 1 SMN er definisjonen av vesentlig endring i kredittrisiko basert på en kombinasjon av kvantitative og kvalitative indikatorer samt en "backstop". Den viktigste driveren for en vesentlig endring i kredittrisiko er kvantitativ endring i PD på balansedagen sammenlignet med PD ved første gangs innregning. En endring i PD med over 150 prosent er vurdert å være en vesentlig endring i kredittrisiko. I tillegg må endringen i PD minimum være over 0,6 prosentpoeng. Kunder med mer enn 30 dagers betalingsforsinkelse vil alltid flyttes til trinn 2.

Det gjøres i tillegg en kvalitativ vurdering basert på hvorvidt engasjementet har vesentlig økt kredittrisiko dersom det settes på særskilt overvåking.

Beregnete tap etter IFRS 9 øker med 18 millioner kroner for morbank og 40 millioner for konsern sammenlignet med IAS 39. Effekten føres mot egenkapital ved implementering 1. januar 2018. Det er beregnet skattefradrag for tapsavsetningen slik at nettoeffekten blir 14 millioner kroner for morbank og 31 millioner for konsern.

Konsernet har vurdert virkningen av IFRS 15 "Inntekter fra kundekontrakter" og IFRS 16 "Leieavtaler" og ser ikke at disse vil få vesentlige konsekvenser.

Hybridkapital

SpareBank 1 SMN har fra og med fjerde kvartal 2017 reklassifisert to fondsobligasjoner fra gjeld til egenkapital. Fondsobligasjonene ble reklassifisert da de ikke tilfredsstiller definisjonen av finansiell forpliktelse i henhold til IAS 32. Obligasjonene er evigvarende og SpareBank 1 SMN har rett til å ikke betale renter til investorene. Rentene presenteres ikke som en rentekostnad i resultatet, men som en reduksjon i egenkapitalen. Endringen har medført reduserte rentekostnader i 2017 på totalt 44 mill. Sammenligningstall for 2016 er omarbeidet som vist under.

Effekter av omarbeidingen

2016	Morbank			Konsern		
	Rapportert tidligere	Korreksjon hybridkapital	Omarbeidet	Rapportert tidligere	Korreksjon hybridkapital	Omarbeidet
Resultat						
Rentekostnader	1.717	-45	1.672	1.714	-45	1.668
Skattekostnad	290	11	302	341	11	352
Resultat etter skatt	1.655	34	1.689	1.647	34	1.681
Balanse						
Ansvarlig lånekapital	3.140	-954	2.186	3.182	-954	2.228
Hybridkapital	0	950	950	0	950	950

Note 2 - Viktige regnskapsestimer og skjønnsmessige vurderinger

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet foretar ledelsen estimer, skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. I fjorårets årsregnskap er det redegjort nærmere for vesentlige estimer og forutsetninger i note 3 Kritiske estimer og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper.

Pensjoner

SpareBank 1 SMN -konsernet har innskuddspensjonsordning. For ytterligere beskrivelse av pensjonsordningen, se note 24 i årsrapporten for 2016.

Konsernets pensjonsforpliktelser regnskapsføres i henhold til IAS 19R. Estimatavvik føres derfor direkte mot egenkapitalen og presenteres under andre inntekter og kostnader.

Ytelsesordningen ble besluttet avvirket i styremøte 21. oktober 2016. Ansatte i ytelsesordningen gikk over på innskuddsbasert pensjon fra første januar 2017, og har mottatt fripolise på opptjente rettigheter fra ytelsesordningen. Fripoliser forvaltes av SpareBank 1 SMN pensjonskasse som fra første januar 2017 er fripolisekasse. Det er opprettet en rammeavtale mellom SpareBank 1 SMN og SpareBank 1 Pensjonskasse som omhandler finansiering, kapitalforvaltning mv. På grunn av ansvaret SpareBank 1 SMN fremdeles har, vil fremtidig forpliktelse måtte innarbeides i regnskapet. Styret i SpareBank 1 SMN pensjonskasse skal være sammensatt av representanter fra konsernet og deltagere i pensjonsordningene i henhold til vedtektene i SpareBank 1 SMN pensjonskasse.

Det er foretatt ny beregning av konsernets pensjonsforpliktelser per 31. desember 2017:

Økonomiske forutsetninger	31.12.16	1.1.17	31.12.17
Diskonteringssats	2,60 %	2,60 %	2,40 %
Avkastning	2,60 %	2,60 %	2,40 %
Lønnsregulering	2,25 %	2,25 %	2,25 %
G-regulering	2,25 %	2,25 %	2,25 %
Pensjonsregulering	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %	14,10 %

Demografiske forutsetninger

Dødelighet, Giftemålsannsynlighet etc	K2013 BE
Uførhet	IR73
Frivillig avgang	2% til 50år, 0% etter 50år

Bevegelse hittil i år konsern (mill.kr)	Sikret	Usikret	Totalt
Netto pensjonsforpliktelse IB	-207	26	-181
Korrigerings mot EK IB	2	-	2
Korrigerings mot EK UB	21	-2	19
Netto pensjonskostnad	-6	2	-4
Foretakets tilskudd	19		19
Utbetalinger over drift	-	-1	-1
Netto pensjonsforpliktelse 31.12.17	-171	24	-147

Finansiell status konsern (mill. kr)	31.12.17	31.12.16
Pensjonsforpliktelse	651	641
Verdi av pensjonsmidler	-802	-826
Netto pensjonsforpliktelse før arbeidsgiveravgift	-151	-185
Arbeidsgiveravgift	4	4
Netto pensjonsforpliktelse etter arbeidsgiveravgift	-147	-181

Pensjonskostnad konsern (mill.kr)	31.12.17	31.12.16
Ytelsesbasert pensjon opptjent i perioden	1	23
Renter	-5	-2
Gevinst ved avvikling av ytelsesordning	-	-90
Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	-4	-69
Arbeidsgiveravgift	0	6
Innskuddspensjon og AFP	43	46
Periodens pensjonskostnad	39	-17

Virksomhet holdt for salg

SpareBank 1 SMNs strategi er at eierskap som følge av misligholdte engasjementer i utgangspunktet skal ha kort varighet, normalt ikke lengre enn ett år. Investeringsene bokføres til virkelig verdi i morbankens regnskap, og klassifiseres som holdt for salg.

Eiendeler og gjeld relatert til bankens hovedkontor i Søndre Gate 4-10 i Trondheim sentrum (SpareBank 1 Kvartalet AS) er klassifisert som holdt for salg fra fjerde kvartal 2017 basert på konsernledelsen og styrets godkjenning av salget av eiendommen, samt at prosessen nå er kommet så langt at det er høyst sannsynlig at salget vil være gjennomført innen 12 måneder.

SpareBank 1 SMN aksepterte den 9. november 2017 et bud på eiendommen. SpareBank 1 SMN med datterselskaper vil leie tilbake ca. 70 prosent av arealet i en 15 års leiekontrakt med opsjoner på forlengelse. Estimert årlig brutto årsleie i 2018 er 36,4 millioner kroner. Brutto eiendomsverdi som er lagt til grunn i budet er på 755 millioner kroner, og vil gi SpareBank 1 SMN en netto gevinst etter estimert skatterabatt og transaksjonskostnader på vel 120 millioner. Budet er betinget av visse forbehold, som blant annet styregodkjenning og gjennomføring av en tilfredsstillende finansiell, juridisk og teknisk due diligence.

Transaksjonen er forventet slutført i løpet av første kvartal 2018 i form av salg av eiendomsselskapet SpareBank 1 Kvartalet AS.

31.12.17 (mill. kr)	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Virksomhetens resultat	Eierandel
Mavi XV AS konsern	49	1	6	7	-1	100 %
SpareBank 1 Kvartalet AS	600	-	6	7	-0	100 %
Sum Holdt for salg	649	1	12	14	-1	

Note 3 - Segmentrapportering

For datterselskapene oppgis tall fra de respektive selskapsregnskapene, mens for tilknyttede og felleskontrollerte selskaper som tas inn etter egenkapitalmetoden oppgis konsernets resultatandel etter skatt samt bokført verdi av investeringen på konsernnivå.

Konsern 31. desember 2017

	Privat- marked	Nærings- liv	SB1 Markets	EM 1	SB1 Finans MN	SB1- Regnskaps- huset SMN	SB1 Gruppen	BN Bank	Øvrige/ elim	Total
Resultatregnskap (i mill kr)										
Netto renteinntekter	993	977	-15	3	228	-1	-	-	38	2.225
Renter av anvendt kapital	144	131	-	-	-	-	-	-	-274	-
Sum renteinntekter	1.137	1.108	-15	3	228	-1	-	-	-236	2.225
Netto provisjons- og andre inntekter	789	199	369	473	55	377	-	-	-257	2.005
Netto avkastning på finansielle investeringer **)	0	9	82	-0	-	-	349	94	224	758
Sum inntekter	1.926	1.315	437	477	283	376	349	94	-269	4.988
Sum driftskostnader	794	365	435	474	137	315	-	-	-152	2.369
Resultat før tap	1.132	950	2	3	146	61	349	94	-117	2.619
Tap på utlån, garantier m.v.	5	318	-	-	18	-	-	-	-0	341
Resultat før skatt inkl. res. virksomhet holdt for salg	1.127	632	2	3	128	61	349	94	-117	2.278
EK avkastning*)	16,6 %	10,5 %								11,5 %
Balanse										
Utlån til kunder	103.131	39.482	-	-	6.740	-	-	-	-569	148.784
Herav solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	-35.047	-1.666	-	-	-	-	-	-	0	-36.713
Individuell nedskrivning utlån	-22	-729	-	-	-12	-	-	-	-2	-765
Gruppenedskrivning utlån	-90	-218	-	-	-24	-	-	-	-15	-347
Andre eiendeler	168	4.141	2.242	612	20	323	1.569	1.149	32.070	42.295
Sum eiendeler	68.141	41.010	2.242	612	6.724	323	1.569	1.149	31.483	153.254
Innskudd fra og gjeld til kunder	37.182	38.719	-	-	-	-	-	-	574	76.476
Annen gjeld og egenkapital	30.959	2.290	2.242	612	6.724	323	1.569	1.149	30.909	76.778
Sum egenkapital og gjeld	68.141	41.010	2.242	612	6.724	323	1.569	1.149	31.483	153.254

Konsern 31. desember 2016

	Privat- marked	Nærings- liv	SB1 Markets	EM 1	SB1 Finans MN	SB1- Regnskaps- huset SMN	SB1- Gruppen	BN Bank	Øvrige/ elim	Total
Resultatregnskap (mill. kr)										
Netto renteinntekter	906	960	-8	4	183	0	-	-	-117	1.929
Renter av anvendt kapital	47	40	-	-	-	-	-	-	-86	-
Sum renteinntekter	953	1.000	-8	4	183	0	-	-	-204	1.929
Netto provisjons- og andre inntekter	679	196	212	426	-11	234	-	-	-62	1.674
Netto avkastning på finansielle investeringer **)	1	9	88	-	-	-	317	86	448	949
Sum inntekter	1.633	1.205	292	430	172	235	317	86	182	4.552
Sum driftskostnader	770	332	282	363	55	191	-	-	11	2.003
Resultat før tap	863	873	10	68	117	44	317	86	170	2.544
Tap på utlån, garantier m.v.	13	490	-	-	13	-	-	-	1	516
Resultat før skatt inkl. res. virksomhet holdt for salg	850	384	10	68	104	44	317	86	170	2.033
EK avkastning *)	13,8 %	6,9 %								11,3 %
Balanse										
Utlån til kunder	93.757	38.938	-	-	5.430	-	-	-	-590	137.535
Herav solgt SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	-33.307	-1.903	-	-	-	-	-	-	-0	-35.211
Individuell nedskrivning utlån	-24	-596	-	-	-11	-	-	-	-2	-632
Gruppenedskrivning utlån	-90	-228	-	-	-20	-	-	-	-0	-339
Andre eiendeler	177	35	1.702	322	16	218	1.476	1.186	31.594	36.726
Sum eiendeler	60.514	36.245	1.702	322	5.414	218	1.476	1.186	31.002	138.080
Innskudd fra og gjeld til kunder	34.856	32.401	-	-	-	-	-	-	-89	67.168
Annen gjeld og egenkapital	25.658	3.845	1.702	322	5.414	218	1.476	1.186	31.091	70.912
Sum egenkapital og gjeld	60.514	36.245	1.702	322	5.414	218	1.476	1.186	31.002	138.080

*) Regulatorisk kapital er lagt til grunn ved beregning av anvendt kapital i PM og Næringsliv. Denne kapitalen er oppgrosset til 15,0 prosent for å være i tråd med bankens kapitalmål per 31. desember 2017

**) Spesifikasjon av netto avkastning på finansielle eiendeler inkl. holdt for salg (mill. kr)

	31.12.2017	31.12.2016
Utbytte	6	88
Gevinst/(tap) på aksjer	62	76
Gevinst/(tap) på finansielle derivater	148	280
Gevinst/(tap) på øvrige finansielle instrumenter til virkelig verdi (FVO)	7	26
Gevinst/(tap) på valuta	45	51
Gevinst/(tap) på sertifikater og obligasjoner	58	-2
Gevinst/(tap) på aksjer og aksjederivater i SpareBank 1 Markets	43	25
Gevinst/(tap) på finansielle instrumenter knyttet til sikringsbokføring ***)	-46	-21
Sum verdiendringer finansielle eiendeler	317	434
SpareBank 1 Gruppen	349	317
SpareBank 1 Boligkreditt	-41	-17
SpareBank 1 Næringskreditt	19	29
BN Bank eks. resultatandel BN Bolig	98	86
SpareBank 1 Kredittkort	15	24
SpareBank 1 Mobilbetaling	-14	-27
Andre selskaper	10	15
Sum avkastning på eierinteresser	436	427
Sum netto avkastning på finansielle eiendeler	758	949

***) Spesifikasjon av virkelig- verdi sikring

	31.12.2017	31.12.2016
Virkelig verdi-endringer på sikringsinstrumentet	-239	-302
Virkelig verdi-endringer på den sikrede posten henførbart til sikret risiko	192	281
Gevinster el. tap fra sikringsbokføring, netto	-46	-21

Note 4 - Kapitaldekning

SpareBank 1 SMN benytter interne målemetoder (Internal Rating Based Approach) for kredittrisiko. Bruk av IRB stiller omfattende krav til bankens organisering, kompetanse, risikomodeller og risikostyringssystemer. Fra 31. mars 2015 har banken tillatelse til å benytte Avansert IRB for de foretakporteføljene som tidligere ble rapportert etter grunnleggende IRB-metode.

Per 31. desember 2017 er kravet til bevaringsbuffer 2,5 prosent, systemrisikobuffer 3,0 prosent og den norske motsyklisk kapitalbuffer 2,0 prosent. Disse kravene er i tillegg til kravet om ren kjernekapital på 4,5 prosent, slik at samlet minstekrav til ren kjernekapital er 12,0 prosent. I tillegg har Finanstilsynet fastsatt et pilar 2-krav for SpareBank 1 SMN på 2,1 prosent med virkning fra fjerde kvartal 2016. Totalt minstekrav til ren kjernekapital, inklusive pilar 2-kravet, er dermed 14,1 prosent.

Motsyklisk kapitalbuffer økte fra 1,5 prosent til 2,0 prosent med virkning fra 31. desember 2017.

SpareBank 1 SMN har reklassifisert to fondsobligasjoner fra og med fjerde kvartal 2017. Sammenligningstall er omarbeidet. For ytterligere detaljer se note 1 regnskapsprinsipper.

Fra fjerde kvartal 2016 er differensierte satser på motsyklisk buffer trådt i kraft. For engasjementer i andre land benyttes den motsykliske kapitalbuffertsatsen som er fastsatt av myndighetene i vedkommende land. Dersom landet ikke har fastsatt sats benyttes samme sats som for engasjementer i Norge med mindre Finansdepartementet fastsetter en annen sats. For fjerde kvartal 2017 er morbanken under unntaksgrensen slik at den norske satsen benyttes på alle aktuelle engasjementer. For konsern er beregnet vektet motsyklisk kapitalbuffer på 2,0 prosent.

Deler av konsernets fondsobligasjoner og ansvarlig lån er utstedt i henhold til gammelt regelverk. Disse har vært gjenstand for nedtrapping med 40 prosent i 2016 og 50 prosent i 2017. Nedtrappingen øker med ytterligere 10 prosent for hvert år. Per 31. desember 2017 hadde morbanken 450 millioner kroner i fondsobligasjoner som vil være gjenstand for nedtrapping. Tilsvarende for ansvarlig lån er 659 millioner kroner.

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17	(mill. kr)	31.12.17	31.12.16
14.166	15.372	Sum balanseført egenkapital	17.510	16.253
-950	-950	Hybridkapital inkludert i egenkapital	-993	-950
-470	-522	Utsatt skattefordel, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-984	-741
-	-	Andel av fond for urealiserte gevinster i tilknyttede selskap	117	117
-609	-893	Fradrag for avsatt utbytte og gaver	-893	-609
-	-	Ikke-kontrollerende eierinteresser bokført i annen egenkapital	-565	-425
-	-	Ikke-kontrollerende eierinteresser som kan medregnes i ren kjernekapital	324	220
-29	-30	Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse	-41	-48
-190	-350	Positiv verdi av justert forventet tap etter IRB-metoden	-333	-248
-	-	Verdiendring på sikringsinstrumenter ved kontantstrømsikring	7	-
-	-	Fradrag ren kjernekapital for vesentlige investeringer i finansinstitusjoner	-212	-337
11.917	12.627	Sum ren kjernekapital	13.938	13.233
950	950	Fondsobligasjon	1.427	1.358
483	459	Fondsobligasjon omfattet av overgangsbestemmelser	459	483
13.350	14.036	Sum kjernekapital	15.824	15.073
		Tilleggskapital utover kjernekapital		
1.000	1.000	Ansvarlig kapital	1.615	1.698
673	561	Ansvarlig kapital omfattet av overgangsbestemmelser	561	673
-256	-254	Fradrag for vesentlige investeringer i finansinstitusjoner	-254	-256
1.418	1.307	Sum tilleggskapital	1.922	2.116
14.768	15.343	Netto ansvarlig kapital	17.746	17.189

Minimumskrav ansvarlig kapital				
1.065	978	Spesialiserte foretak	1.107	1.206
1.064	1.098	Foretak	1.113	1.102
1.270	1.370	Massemarked eiendom	1.892	1.753
85	90	Massemarked øvrig	91	88
1.223	1.198	Egenkapitalposisjoner IRB	1	3
4.707	4.733	Sum kredittrisiko IRB	4.205	4.153
5	3	Stater og sentralbanker	3	5
73	80	Obligasjoner med fortrinnsrett	146	130
426	429	Institusjoner	331	340
5	0	Lokale og regionale myndigheter, offentlige foretak	4	7
45	44	Foretak	245	253
0	1	Massemarked	388	179
13	13	Engasjementer med pant i fast eiendom	193	342
245	232	Egenkapitalposisjoner	344	338
86	70	Øvrige eiendeler	166	178
898	872	Sum kredittrisiko Standardmetoden	1.820	1.772
35	16	Gjeldsrisiko	18	36
-	-	Egenkapitalrisiko	22	5
-	-	Valutarisiko	1	1
334	341	Operasjonell risiko	510	479
51	52	Risiko for svekket kredittverdighet for motpart (CVA)	117	84
-	-	Overgangsordning	784	574
6.026	6.015	Minimumskrav ansvarlig kapital	7.478	7.103
75.325	75.182	Beregningsgrunnlag	93.474	88.786
3.390	3.383	Minimumskrav ren kjernekapital, 4,5 prosent	4.206	3.995
Bufferkrav				
1.883	1.880	Bevaringsbuffer, 2,5 prosent	2.337	2.220
2.260	2.255	Systemrisikobuffer, 3,0 prosent	2.804	2.664
1.130	1.504	Motsykliskbuffer, 2,0 prosent (1,5 prosent)	1.869	1.332
5.273	5.639	Sum bufferkrav til ren kjernekapital	7.011	6.215
3.255	3.605	Tilgjengelig ren kjernekapital etter bufferkrav	2.721	3.022
Kapitaldekning				
15,8 %	16,8 %	Ren kjernekapitaldekning	14,9 %	14,9 %
17,7 %	18,7 %	Kjernekapitaldekning	16,9 %	17,0 %
19,6 %	20,4 %	Kapitaldekning	19,0 %	19,4 %
Uvektet kjernekapitalandel				
133.514	145.821	Balanseposter	210.764	194.324
8.234	7.112	Poster utenom balansen	9.295	10.068
-690	-902	Øvrige justeringer	-1.580	-1.388
141.058	152.032	Beregningsgrunnlag for uvektet kjernekapitalandel	218.479	203.005
13.350	14.036	Kjernekapital	15.824	15.073
9,5 %	9,2 %	Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)	7,2 %	7,4 %

Note 5 - Utlån til kunder fordelt på sektor og næring

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17	(mill. kr)	31.12.17	31.12.16
10.290	11.305	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	11.606	10.499
1.599	1.311	Havbruk	1.697	1.985
2.701	2.850	Industri og bergverk	3.157	2.985
2.980	2.794	Bygg, anlegg, kraft og vannforsyning	3.419	3.532
2.288	2.432	Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	2.700	2.510
4.983	4.639	Oljerelatert virksomhet	4.639	4.983
13.688	14.289	Eiendomsdrift	14.348	13.744
2.442	2.510	Forretningsmessig tjenesteyting	2.260	2.072
3.220	3.547	Transport og annen tjenesteytende virksomhet	4.322	3.836
273	226	Offentlig forvaltning	240	288
1.670	1.669	Øvrige sektorer	1.699	1.700
46.135	47.572	Sum næring	50.087	48.133
86.513	94.984	Lønnstakere	98.697	89.402
132.648	142.556	Sum utlån inkl. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	148.784	137.535
33.142	34.885	Herav Boligkreditt	34.885	33.142
2.069	1.828	Herav Næringskreditt	1.828	2.069
97.437	105.843	Brutto utlån til kunder	112.071	102.325
620	751	- Individuelle nedskrivninger	765	632
318	323	- Nedskrivning på grupper av utlån	347	339
96.499	104.769	Netto utlån til kunder	110.959	101.354

Note 6 - Tap på utlån og garantier

Morbank

Januar - Desember

Tap på utlån (mill. kr)	2017			2016		
	Privat-marked	Nærings-liv	Totalt	Privat-marked	Nærings-liv	Totalt
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-2	127	125	0	449	450
Periodens endring i gruppenedskrivninger	-	5	5	-	-40	-40
Konstaterte tap på engasjement som tidligere er nedskrevet	8	146	155	8	34	42
Konstaterte tap på engasjement som tidligere ikke er nedskrevet	3	41	45	10	49	59
Inngang på tidligere nedskrevne utlån, garantier m.v.	-5	-1	-6	-6	-3	-8
Sum tap på utlån og garantier	5	318	323	13	490	502

Konsern

Januar - Desember

Tap på utlån (mill. kr)	2017			2016		
	Privat-marked	Nærings-liv	Totalt	Privat-marked	Næringsliv	Totalt
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-2	129	127	0	454	454
Periodens endring i gruppenedskrivninger	5	4	9	4	-42	-38
Konstaterte tap på engasjement som tidligere er nedskrevet	8	146	155	8	36	44
Konstaterte tap på engasjement som tidligere ikke er nedskrevet	13	45	58	14	50	64
Inngang på tidligere nedskrevne utlån, garantier m.v.	-6	-1	-7	-6	-3	-9
Sum tap på utlån og garantier	18	323	341	21	495	516

Note 7 - Nedskrivning på utlån og garantier

Morbank

	31.12.17			31.12.16		
	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt
Individuelle nedskrivninger (mill. kr)						
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier per 1.1.*)	24	602	625	28	148	176
- Konstaterte tap i perioden på utlån, garantier m.v. hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	8	146	155	8	34	42
- Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	4	8	13	3	36	39
+ Økning i nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	0	191	191	2	6	8
+ Nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger	6	100	106	4	518	523
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier ved utløp av perioden	18	738	755	24	602	625

*) Individuelle tapsnedskrivninger på garantier, 4,2 mill. kroner, er oppført i balansen som gjeld under 'Andre forpliktelser'

	31.12.17			31.12.16		
	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt
Gruppenedskrivninger (mill.kr)						
Gruppenedskrivninger for dekning av tap på utlån og garantier per 1.1.	90	228	318	90	268	358
Periodens gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier	-	5	5	-	-40	-40
Gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier ved utløp av perioden	90	233	323	90	228	318

Konsern

	31.12.17			31.12.16		
	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt
Individuelle nedskrivninger (mill. kr)						
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier per 1.1.*)	27	611	638	31	153	184
- Konstaterte tap i perioden på utlån og garantier hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	9	147	157	8	36	44
- Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	5	9	14	3	36	39
+ Økning i nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	0	191	191	2	6	8
+ Nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger	7	104	111	4	523	528
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier ved utløp av perioden	20	750	769	27	611	638

*) Individuelle tapsnedskrivninger på garantier, 4,2 mill. kroner, er oppført i balansen som gjeld under 'Andre forpliktelser'

	31.12.17			31.12.16		
	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt
Gruppenedskrivninger (mill. kr)						
Gruppenedskrivninger for dekning av tap på utlån og garantier per 1.1.	100	239	339	96	281	376
Periodens gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier	5	4	9	4	-42	-38
Gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier ved utløp av perioden	104	243	347	100	239	339

Note 8 - Misligholdte og tapsutsatte engasjement

Morbank

	31.12.17			31.12.16		
	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt
Misligholdte utlån (mill. kr)						
Brutto mislighold over 90 dager	170	50	220	144	29	173
- Individuelle nedskrivninger	12	39	50	17	18	36
Netto misligholdte utlån	159	11	170	127	11	138
Avsetningsgrad	7 %	77 %	23 %	12 %	62 %	21 %
Andre tapsutsatte engasjement						
Tapsutsatte engasjement (ikke misligholdt)	21	1.146	1.167	19	1.435	1.453
- Individuelle nedskrivninger	6	699	705	6	584	590
Netto andre tapsutsatte engasjement	15	448	462	13	851	863
Avsetningsgrad	29 %	61 %	60 %	33 %	41 %	41 %

Konsern

	31.12.17			31.12.16		
	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt
Misligholdte utlån (mill. kr)						
Brutto mislighold over 90 dager	209	75	284	176	38	214
- Individuelle nedskrivninger	14	42	55	20	19	39
Netto misligholdte utlån	195	33	229	156	18	174
Avsetningsgrad	7 %	55 %	20 %	12 %	51 %	18 %
Andre tapsutsatte engasjement						
Tapsutsatte engasjement (ikke misligholdt)	21	1.164	1.184	19	1.455	1.474
- Individuelle nedskrivninger	6	708	714	6	592	599
Netto andre tapsutsatte engasjement	15	456	470	13	863	875
Avsetningsgrad	29 %	61 %	60 %	33 %	41 %	41 %

Note 9 - Innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17	(mill. kr)	31.12.17	31.12.16
2.791	3.061	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	3.061	2.791
420	1.021	Havbruk	1.021	420
1.727	2.736	Industri og bergverk	2.736	1.727
2.416	3.046	Bygg, anlegg, kraft og vannforsyning	3.046	2.416
4.067	4.152	Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	4.152	4.067
1.740	1.269	Oljerelatert virksomhet	1.269	1.740
4.387	4.595	Eiendomsdrift	4.405	4.153
5.550	6.429	Forretningsmessig tjenesteyting	6.429	5.550
4.848	5.846	Transport og annen tjenesteytende virksomhet	5.414	4.339
8.627	11.284	Offentlig forvaltning	11.284	8.627
2.048	2.127	Øvrige sektorer	1.863	1.569
38.621	45.565	Sum næring	44.678	37.398
29.769	31.797	Lønnstakere	31.797	29.769
68.391	77.362	Sum innskudd	76.476	67.168

Note 10 - Netto renteinntekter

Morbank			Konsern		
Januar - Desember			Januar - Desember		
2016	2017	(mill. kr)	2017	2016	
		Renteinntekter			
124	137	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	44	48	
2.986	3.150	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	3.476	3.240	
292	284	Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	281	289	
-	-	Andre renteinntekter	23	19	
3.401	3.571	Sum renteinntekter	3.825	3.597	
		Rentekostnader			
152	133	Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	137	153	
652	654	Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	636	636	
708	668	Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	668	708	
99	95	Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital *)	97	101	
2	-0	Andre rentekostnader	13	13	
58	49	Avgift Sparebankenes sikringsfond	49	58	
1.672	1.599	Rentekostnader og lignende kostnader	1.600	1.668	
1.730	1.972	Netto renteinntekter	2.225	1.929	

*) SpareBank 1 SMN har fra og med fjerde kvartal 2017 reklassifisert to fondsobligasjoner fra gjeld til egenkapital. Endringen har medført reduserte rentekostnader i 2017 på totalt 44 millioner kroner og for 2016 på 45 millioner kroner. Sammenligningstall for 2016 er omarbeidet. Det vises til note 1 for ytterligere detaljer.

Note 11 - Andre driftskostnader

Morbank		Konsern	
Januar - Desember		Januar - Desember	
2016	2017 (mill. kr)	2017	2016
197	203 IT-kostnader	266	252
18	17 Porto og verditransport	22	22
55	50 Markedsføring	104	98
34	50 Ordinære avskrivninger	102	98
124	118 Driftskostnader faste eiendommer	118	109
70	77 Kjøpte tjenester	139	108
116	118 Øvrige driftskostnader	192	156
615	634 Sum driftskostnader	943	844

Note 12 - Øvrige eiendeler

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17	(mill. kr)	31.12.17	31.12.16
27	-	Utsatt skattefordel	178	196
121	115	Varige driftsmidler *)	263	906
37	61	Opptjente ikke motatte inntekter	104	63
20	35	Fordringer verdipapirer	322	220
198	158	Pensjonsmidler	171	207
479	333	Andre eiendeler	615	785
882	703	Sum øvrige eiendeler	1.654	2.376

*) Bygningene i SpareBank 1 SMN Kvartalet er omklassifisert til holdt for salg og utgjør en nedgang i varige driftsmidler på 640 millioner kroner fra 31. desember 2016. Se nærmere beskrivelse i note 2.

Note 13 - Annen gjeld

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17	(mill. kr)	31.12.17	31.12.16
0	21	Utsatt skatt	81	33
266	337	Betalbar skatt	367	319
8	9	Formuesskatt	9	8
73	70	Tidsavgrensninger	444	367
118	112	Avsetninger	112	118
26	24	Pensjonsforpliktelser	24	26
90	88	Trasseringsgjeld	88	90
3	16	Leverandørgjeld	82	39
0	0	Gjeld verdipapirer	162	147
-	-	Egenkapitalinstrumenter	244	181
146	232	Annen gjeld	311	203
731	909	Sum annen gjeld	1.923	1.531

Note 14 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital

Konsern

Endring i verdipapirgjeld (mill. kr)	31.12.17	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.16
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	41.663	11.490	6.332	970	35.535
Verdijusteringer	207	-	-	-246	453
Påløpte renter	324	-	-	-4	328
Totalt	42.194	11.490	6.332	720	36.317

Endring i ansvarlig lånekapital (mill. kr)	31.12.17	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.16
Ordinære ansvarlig lånekapital, nominell verdi	1.701	1.000	1.000	-3	1.704
Fondsobligasjonslån, nominell verdi *)	450	-	-	-	450
Verdijusteringer	40	-	-	-24	64
Påløpte renter	10	-	-	-1	10
Totalt	2.201	1.000	1.000	-27	2.228

*) SpareBank1 SMN har i fjerde kvartal 2017 reklassifisert to fondsobligasjonslån fra gjeld til egenkapital, og sammenligningstallene er omarbeidet. Se nærmere beskrivelse i note 1.

Note 15 - Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter til virkelig verdi klassifiseres i ulike nivåer.

Nivå 1: Verdssettelse basert på noterte priser i aktivt marked

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse prisene representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. I kategorien inngår blant annet børsnoteerte aksjer og statskassaveksler.

Nivå 2: Verdssettelse basert på observerbare markedsdata

Nivå 2 består av instrumenter som verdsettes ved bruk av informasjon som ikke er noterte priser, men hvor priser er direkte eller indirekte observerbare for eiendelene eller forpliktelsene, og som også inkluderer noterte priser i ikke aktive markeder.

Nivå 3: Verdssettelse basert på annet enn observerbare data

Hvis fastsettelse av verdi ikke er tilgjengelig i forhold til nivå 1 og 2 benyttes verdsettelsesmetoder som baserer seg på ikke-observerbar informasjon.

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2017:

Eiendeler (mill. kr)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	16	4.334	-	4.351
- Obligasjoner og sertifikater	2.547	17.189	-	19.736
- Egenkapitalinstrumenter	1.339	-	419	1.759
- Fastrentelån og ansvarlig lån	-	43	3.236	3.278
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				
- Egenkapitalinstrumenter	-	-	66	66
Sum eiendeler	3.902	21.566	3.722	29.190
Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	14	3.328	-	3.343
- Egenkapitalinstrumenter	239	4	-	244
Sum forpliktelser	254	3.332	-	3.586

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2016:

Eiendeler (mill. kr)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	44	4.708	-	4.752
- Obligasjoner og sertifikater	2.511	15.046	-	17.557
- Egenkapitalinstrumenter	959	-	524	1.483
- Fastrentelån og ansvarlig lån	-	43	3.783	3.826
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				
- Egenkapitalinstrumenter	-	-	60	60
Sum eiendeler	3.514	19.796	4.367	27.676
Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	48	4.026	-	4.074
- Egenkapitalinstrumenter	173	8	-	181
Sum forpliktelser	221	4.034	-	4.255

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. desember 2017:

(mill. kr)	Fastrentelån	Aksjer til virkelig verdi over resultatet	Aksjer tilgjengelig for salg	Sum
Inngående balanse 1.1.17	3.783	524	60	4.367
Tilgang	304	20	-	323
Avhending	-849	-157	-20	-1.026
Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter	-2	33	27	57
Utgående balanse 31.12.17	3.236	419	66	3.722

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. desember 2016:

(mill. kr)	Fastrentelån	Aksjer til virkelig verdi over resultatet	Aksjer tilgjengelig for salg	Sum
Inngående balanse 1.1.16	4.405	574	108	5.087
Tilgang	770	28	1	799
Avhending	-1.347	-66	-	-1.413
Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter	-44	-13	-50	-106
Utgående balanse 31.12.16	3.783	524	60	4.367

Note 16 - Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økninger i eiendeler. Styringen tar utgangspunkt i konsernets overordnede likviditetsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum årlig. Likviditetsstrategien gjenspeiler konsernets moderate risikoprofil.

Konsernet reduserer sin likviditetsrisiko gjennom en spredning av innlån på ulike markeder, innlånskilder, løpetider og instrumenter samt ved bruk av langsiktige innlån. Det foreligger beredskapsplaner både for konsernet og SpareBank 1-alliansen for håndtering av likviditetssituasjonen i perioder med urolige kapitalmarkeder. Disse hensyntar perioder med både bankspesifikke, systemmessige krisescenarier og en kombinasjon av disse. Konsernet har som mål å kunne overleve i tolv måneder uten tilgang på ny finansiering samtidig som boligpriser faller med 30 prosent. Banken skal i samme periode tilfredsstille minstekrav til LCR.

Gjennomsnittlig restløpetid på porteføljen av senior obligasjonslån og OMF var 2,83 år ved utgangen av fjerde kvartal 2017. Samlet LCR var 164 prosent ved utgangen av fjerde kvartal og gjennomsnittlig samlet LCR var 146 prosent i kvartalet isolert. LCR i norske kroner og euro var henholdsvis 162 og 177 prosent ved utgangen av kvartalet.

Note 17 - Resultat per egenkapitalbevis

Egenkapitalbeviserens andel av resultatet er beregnet som resultat etter skatt fordelt i forhold til gjennomsnittlig antall egenkapitalbevis i regnskapsåret. Det foreligger ikke opsjonsavtaler knyttet til egenkapitalbevisene slik at utvannet resultatet er overensstemmende med resultat pr. egenkapitalbevis. Ved avleggelsen av regnskapet for 2016, var resultat per egenkapitalbevis feilaktig oppgitt til 8,11. Dette er nå korrigert i sammenligningstallene.

(mill. kr)	31.12.17	31.12.16
Grunnlag årsresultat som fordeles mellom EK-bevisiere og grunnfondskapital 1)	1.763	1.606
Resultat til egenkapitalbevisiere, fordelt etter egenkapitalbevisbrøk 2)	1.128	1.027
Gjennomsnittlig antall utstedte egenkapitalbevis fratrukket egne bevis	129.507.851	129.534.387
Resultat per egenkapitalbevis	8,71	7,93

1) Korrigert årsresultat	31.12.17	31.12.16
Konsernets årsresultat	1.828	1.681
- ikke-kontrollerende eierinteressers andel av årsresultat	-32	-41
- korrigert for renter på hybridkapital ført direkte mot EK	-33	-34
Korrigert årsresultat	1.763	1.606

2) Beregning av egenkapitalbevisbrøk (morbank)	31.12.17	31.12.16
(mill. kr)		
Eierandelskapital	2.597	2.597
Utjevningsfond	5.079	4.490
Overkursfond	895	895
Fond for urealiserte gevinster	81	81
Annen egenkapital	-	-
A. Sum egenkapitalbeviserens kapital	8.652	8.063
Grunnfondskapital	4.831	4.499
Fond for urealiserte gevinster	45	45
Annen egenkapital	-	-
B. Sum grunnfondskapital	4.877	4.545
Avsetning gaver	322	220
Avsatt utbytte	571	389
Egenkapital ekskl. hybridkapital	14.422	13.216
Egenkapitalbevisbrøk A/(A+B)	63,95 %	63,95 %
Egenkapitalbevisbrøk til disponering	63,95 %	63,95 %

Resultater fra kvartalregnskapene

Konsern (mill. kr)	4. kv 2017	3. kv 2017	2. kv 2017	1. kv 2017	4. kv 2016	3. kv 2016	2. kv 2016	1. kv 2016	4. kv 2015
Renteinntekter	989	959	945	931	917	874	896	910	962
Rentekostnader	400	389	413	398	413	414	412	429	477
Netto renteinntekter	589	570	532	533	504	460	483	481	484
Provisjonsinntekter	372	360	349	308	300	326	331	295	309
Provisjonskostnader	49	46	38	35	35	34	36	28	38
Andre driftsinntekter	206	168	227	182	149	120	154	134	107
Netto provisjons- og andre inntekter	529	482	538	455	414	412	448	401	378
Utbytte	0	1	3	1	1	13	73	0	3
Netto resultat fra eierinteresser	147	126	94	71	74	103	127	119	121
Netto resultat fra finansielle instrumenter	108	108	35	66	153	157	71	53	-15
Netto avk. på finansielle investeringer	256	235	131	138	228	274	271	172	109
Sum inntekter	1.374	1.287	1.202	1.126	1.146	1.145	1.203	1.054	971
Personalkostnader	362	357	362	345	251	294	318	295	280
Andre driftskostnader	255	225	236	227	231	210	209	194	235
Sum driftskostnader	618	582	598	571	482	504	528	489	515
Resultat før tap	756	705	604	555	664	641	675	565	456
Tap på utlån og garantier	78	88	86	89	99	130	118	170	56
Resultat før skatt	678	617	518	466	565	512	558	395	399
Skattekostnad	122	118	111	99	102	87	88	75	103
Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	-4	-0	3	-0	7	-1	-1	-0	-0
Periodens resultat	553	500	409	367	470	423	468	320	296

Nøkkeltall fra kvartalregnskapene

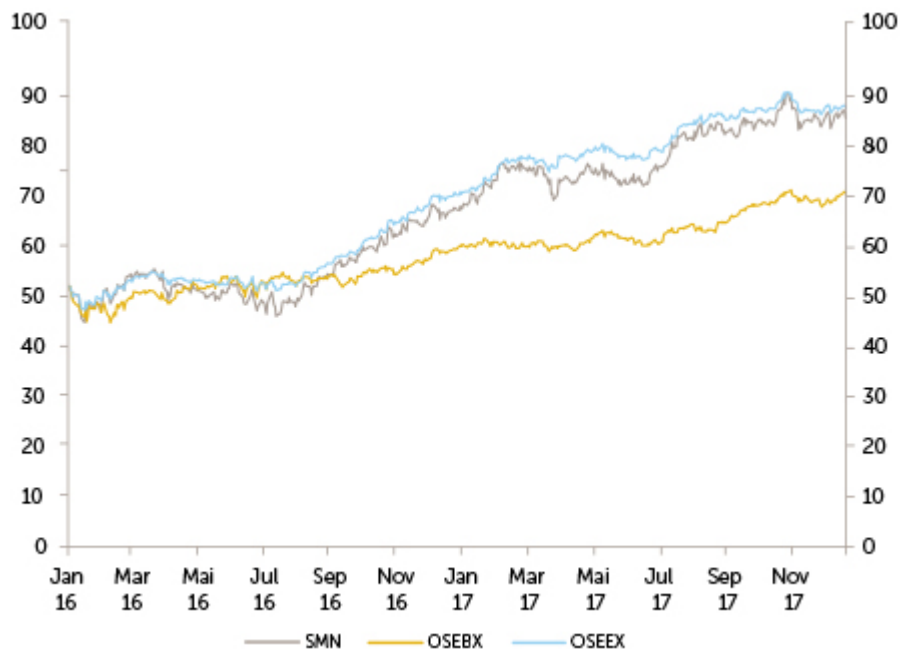
Konsern (mill. kr)	4. kv 2017	3. kv 2017	2. kv 2017	1. kv 2017	4. kv 2016	3. kv 2016	2. kv 2016	1. kv 2016	4. kv 2015
Lønnsomhet									
Egenkapitalavkastning per kvartal ^{*)}	13,4%	12,5%	10,5%	9,4%	12,2%	11,3%	12,9%	8,9%	8,4%
Kostnadsprosent ^{*)}	45 %	45 %	50 %	51 %	42 %	44 %	44 %	46 %	53 %
Balansetall fra kvartalsregnskapene									
Utlån til kunder (brutto)	112.071	110.695	107.358	104.117	102.325	99.569	97.790	95.331	93.974
Brutto utlån til kunder inkl. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	148.784	147.146	143.800	140.038	137.535	134.462	132.583	129.520	127.378
Innskudd fra kunder	76.476	73.086	75.559	70.176	67.168	66.290	67.031	63.851	64.090
Forvaltningskapital	153.254	146.913	149.449	142.042	138.080	139.815	141.145	134.345	131.914
Kvartalets gjennomsnittlige forvaltningskapital	150.083	148.181	145.746	140.061	138.948	140.480	137.745	133.129	130.575
Utlånsvekst inkl. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt siste 12 mnd ^{*)}	8,2 %	9,4 %	8,5 %	8,1 %	8,0 %	6,6 %	6,5 %	5,4 %	5,8 %
Innskuddsvekst siste 12 mnd	13,9 %	10,3 %	12,7 %	9,9 %	4,8 %	4,2 %	1,3 %	5,4 %	5,6 %
Tap og mislighold i % av brutto utlån inkl SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt									
Tapsprosent utlån, annualisert ^{*)}	0,22 %	0,24 %	0,24 %	0,26 %	0,28 %	0,39 %	0,36 %	0,53 %	0,18 %
Misligholdte eng. i % av brutto utlån ^{*)}	0,19 %	0,18 %	0,18 %	0,15 %	0,16 %	0,16 %	0,19 %	0,16 %	0,16 %
Andre tapsutsatte eng. i % av brutto utlån ^{*)}	0,80 %	0,83 %	0,80 %	0,77 %	1,07 %	1,01 %	0,90 %	0,32 %	0,31 %
Soliditet									
Ren kjernekapitaldekningsprosent	14,9 %	14,7 %	15,0 %	14,8 %	14,9 %	14,3 %	14,1 %	13,6 %	13,6 %
Kjernekapitalprosent	16,9 %	16,6 %	16,9 %	16,8 %	17,0 %	16,3 %	16,1 %	15,6 %	15,6 %
Kapitaldekningsprosent	19,0 %	19,1 %	19,1 %	19,0 %	19,4 %	18,8 %	18,7 %	18,1 %	18,3 %
Kjernekapital	15.824	15.807	15.622	15.254	15.069	14.736	14.604	14.237	13.988
Netto ansvarlig kapital	17.746	18.093	17.649	17.288	17.185	17.011	16.882	16.516	16.378
Likviditetsdekning (LCR)	164 %	124 %	160 %	136 %	129 %	138 %	149 %	110 %	118 %
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)	7,2 %	7,5 %	7,2 %	7,4 %	7,4 %	7,1 %	6,8 %	6,8 %	6,7 %
Egenkapitalbevis (EKB)									
Børskurs ved utgangen av kvartalet	82,25	81,25	71,75	66,50	64,75	55,75	46,70	52,75	50,50
Antall utstedte bevis (i mill.) ^{*)}	129,38	129,40	129,54	129,48	129,64	129,66	129,47	129,47	129,43
Bokført egenkapital per EKB, i kr ^{*)}	78,81	79,18	75,40	72,31	73,35	74,71	71,53	68,38	67,39
Resultat per EKB, majoritetsandel, i kr per kvartal ^{*)}	2,63	2,42	1,92	1,74	2,21	2,00	2,22	1,50	1,43
Pris / Resultat per EKB (annualisert ^{*)})	7,81	8,40	9,32	9,58	7,32	6,97	5,26	8,81	8,80
Pris / Bokført egenkapital ^{*)}	1,04	1,03	0,95	0,92	0,88	0,75	0,65	0,77	0,75

^{*)} Definert som alternative resultatmål, se vedlegg til kvartalsrapporten.

Egenkapitalbevis

Kursutvikling sammenlignet med OSEBX and OSEEX

1. jan 2016 til 31. des 2017

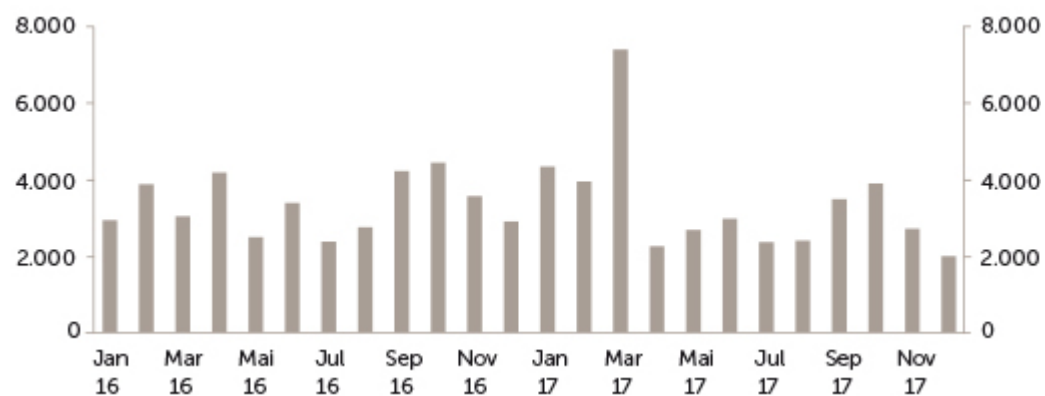

OSEBX = Oslo Stock Exchange Benchmark Index (rebasert lik MING 1. jan 2016)

OSEEX = Oslo Stock Exchange ECC Index (rebasert lik MIN 1. jan 2016)

Omsetningsstatistikk

1. jan 2016 til 31. des 2017

Totalt antall egenkapitalsbevis omsatt, i 1000

20 største eiere	Antall	Andel
VPF Nordea Norge Verdi	6.572.299	5,06 %
State Street Bank and Trust CO (nominee)	4.013.854	3,09 %
Sparebankstiftelsen SMN	3.965.391	3,05 %
VPF Odin Norge	3.726.686	2,87 %
VPF Danske Invest Norske Aksjer Inst. II	3.334.265	2,57 %
Verdipapirfondet DNB Norge (IV)	2.961.197	2,28 %
JP Morgan Chase Bank (nominee)	2.669.005	2,06 %
VPF Pareto Aksje Norge	2.356.459	1,81 %
State Street Bank and Trust CO (nominee)	2.203.038	1,70 %
Morgan Stanley And Co Intl plc	2.098.751	1,62 %
VPF Alfred Berg Gambak	1.924.604	1,48 %
Pareto AS	1.821.202	1,40 %
VPF Danske Invest Norske Aksjer Inst. I	1.772.092	1,36 %
Forsvarets Personellservice	1.717.046	1,32 %
JP Morgan Chase Bank (nominee)	1.714.638	1,32 %
MP Pensjon PK	1.568.771	1,21 %
VPF Nordea Kapital	1.423.991	1,10 %
VPF Nordea Avkastning	1.289.111	0,99 %
VPF Storebrand Norge I	1.208.665	0,93 %
JP Morgan Chase Bank (nominee)	1.163.440	0,90 %
Sum for de 20 største eiere	49.504.505	38,13 %
Øvrige eiere	80.331.938	61,87 %
Utstedte egenkapitalbevis	129.836.443	100,00 %

Utbyttepolitikk

SpareBank 1 SMN sitt mål er å forvalte konsernets ressurser på en måte som gir egenkapitalbeviserne en god, stabil og konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og kursstigning på egenkapitalbevisene.

Årsoverskuddet vil bli fordelt mellom eierkapitalen (egenkapitalbeviserne) og grunnfondskapitalen (tidl. sparebankens fond) i samsvar med deres andel av bankens egenkapital.

SpareBank 1 SMN legger til grunn at omlag halvparten av eierkapitalens andel av overskuddet utbetales som utbytte, og tilsvarende at omlag halvparten av grunnfondskapitalens andel av overskuddet utbetales som gaver eller overføres til en stiftelse. Dette forutsatt at soliditeten er på et tilfredsstillende nivå. Ved fastsettelse av utbyttet blir det tatt hensyn til forventet resultatutvikling i en normalisert markedssituasjon, eksterne rammebetingelser og behov for kjernekapital.